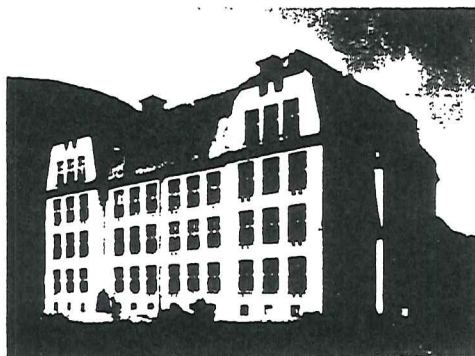

JUL 40 ÅR ETTER
JULEHEFTE
FOR VOSSARUSSEN 1950

VOSS OFF.
LANDSGYMNAS
1950

Verda er vid, men Voss er vidare

Nokre minne frå tida på Voss off. landsgymnas 1946 - 1950

I byrjinga av november 1989 fekk eg eit brev frå vossingen Per Tveit, der dette var noko av innhaldet:

”Kjære alle saman!

Underleg nok er det til våren 40 år sidan me vart russ. Difor skal det haldast ein stor minne- og jubelfest på Voss 8. og 9. septeember. Når me kjem dit skal me snakka mykje. Likevel kan me ikkje få høyrte eller sagt på langt nær alt me ville. – Difor tykkjer eg me bør gi ut eit julehefte, der me fortel kvarandre om det som har hendt dei siste 40 åra. Er det ein god idé at alle skriv litt om gymnastida på Voss?” (Bidraga ville han samla i eit julehefte.)

I svaret eg sende han stod det mellom anna:

”Kjære 1950-russ!

Det gav ei rar kjensle å lesa ”skrivet” til Per. Person etter person steig fram frå namnelista og knytte til seg andletsdrag, minne og kjensler. Bilete som ligg langt attende i tida og som likesom høyrer til i ein annan tidsalder.

Med meg har mykje hendt i mellomtida. Skal tid mælast i oppleving heller enn i månader og år har eg alt levd lenge. Det har vore eit stort privilegium. Ikkje slik at alt har vore ”godhende,” langt derifrå, men fordi mykje menneskeleg er blitt meg kjent. Livet har vore ein rik, men hard læreprosess. Eit utgangspunkt var at eg ein augustdag 1946, medan rektor las resultatet av opptaksprøva, sat gøymd attom eit tre i Prestegardsmoen. Det var mykje manglande sjølvtru å lappa på, mange mentale sperrebommar å klatra over, mange ”Jantelovske” haldningar å slåss med, og mykje falsk ”bygdestryggleik” å gi avkall på før ein kunne leggja nokre sprengde grenser bak seg, og leva ut noko av det som bur lengst inne. Til det har eg hatt god hjelp. Ikkje minst ei utruleg kone som heiter Birgit. Gjennom 35 år har eg freista å tyna henne med argument mot sider ved livet ho har sett, og eg ikkje. Heldigvis har eg vore mykje på vikande front. Dessuta har eg fem born(to jenter, tre gutar) som er dei beste i verda. Eg føler meg ikkje ein gong som myrsnipe når eg seier det. Dei har gitt meg ein skulegong som er slik at dei siste 30 åra har gått med til å bli kvitt mykje av det eg lærde dei første 20. I alle høve følest det slik i tunge stunder. Men så har då generasjonskløfta heller ikkje blitt større enn at det går greitt å skreva over – begge vegar. Og av alt det store eg har opplevd var det å ha fem tenåringar i huset, saman med ei horg venner, det aller største. Øydelagde møbel, skamfarne parkettgolv, knuste ruter, vakenetter og 100 decibel innomhus har vore ein rimeleg pris å betala for å få følgja fem born i rivande vekst og utvikling, for tiltru, for glede og gråt i saman, for stolthet over framgang, og for det å veta seg far til fem vaksne, storveges menneske.....”

Det var rart å møtast att denne tidlege haustdagen 1990. Bortsett frå eit par av etnebuane hadde eg hatt liten eller ingen kontakt med dei andre i flokken. Tida sidan sist virka kort, sjølv etter 40 år. Mange var lette å kjenna att, andre trong nærare studium før namnet fall på plass. Av dei 57 eg møtte var det tre eg ikkje kjendest ved i det heile, mellom dei ho som var sex-

bomba i klassen vår, og var forma slik alle gutar drøymde om, ho var nå monaleg større med diverse alderstillegg der dei helst ikkje skulle vera. Likare var det ikkje med meg. Av dei 57 var det tre som kjende meg att. Trøysta var at den indre forandringa hadde falle betre ut enn den ytre, etter som nokre sa.

Den gongen me gjekk saman på skulen nytta me etternamn både på lærarar og medelevar, unntaket var nokre av dei vakraste jentene. Denne gongen var det berre førenamn å høyra, og me kjende oss nærare kvarandre enn den gongen me skildest. Me kjende oss som venner, og praten gjekk om laust og fast. Gamle minne dukka opp på rekkje og rad, dei fleste gode, men også mange med såre undertonar, minne om feilgrep og nederlag, ting ein angra på å ha sagt eller gjort, eller forsmådd kjærleik. Men med åra kastar dei gode minna skugge over dei vonde, og ein set att med kjensla av å ha opplevd ei rik tid, å ha vore privilegert.

Nå er også dette snart 20 år sidan. Kanskje gymnasåra frå 1946 – 50 alt ligg så langt attende i tida at dei fortener ein plass mellom permanente på eit sogeskrift? Synet dimmest når ein vert gammal, også når ein ser attende, men med det atterhaldet skal eg freista å leita fram og dela nokre av minna frå denne tida.

Opptaksprøve

Ein augustdag 1946, eit stykkje utpå dagen, sat eg under ei gammal furu i Prestegardsmoen på Voss. 15 år gammal var eg, og tykte frykteleg synd på meg sjølv. Kanskje med god grunn?

På vårparten ein gong fekk tremenningen min, Inge Berge, som då var tredje års elev ved Voss off. landsgymnas, eit brev som byrja slik: ”Me er tri gutar frå Etne.....” Brevet var ført i pennen av meg på vegne av Magnus Saltnes, Erik Tvedten og meg sjølv. Ærendet var å høyra om han, i lag med sine venner, kunne hysa oss medan me var på opptaksprøve på Gymnaset.

Nå var prøva unnagjort og rektor stod på gymnastappa og las opp resultatet, medan eg sat i skogen og tok mitt eige nederlag på forskot.

Etter kvart turka eg tårer og tusla opp til skulen. På oppslagstavla stod ei liste med namn over alle som hadde fått plass. Med stor undring fann eg mitt eige. Reglane sa, hadde eg fått vita, at opptaksgrensa var 16 år, og at eg derfor måtte ha dispensasjon, basert på godt resultat. Med om lag 250 som møtte, og 200 som måtte reisa heimatt, var sjansen liten.

Ei god stund etter første timen hadde starta, gjorde eg meg så usynleg eg kunne, og fann ein pult i det rette klasserommet. Første dag hadde starta i ei fire år lang gymnastid.

Bustader

Første gjeremål var å finna husvære. Heile Vossevangen vart bomba då Noreg blei invadert av tyskarane i 1940. Heile 80 hus brann ned under bombeåta. Nokre monumentalbygg stod att, slik som kyrkja, gymnaset, meieriet, jernbanestasjonen og Fleischers Hotell. Vangen var elles ein brakkeby med nokre nye betonghus innimellom. Hyblar var mangelvare, men Magnus og eg fann eit loftsrom på eit småbruk på Ringheim, tre kilometer frå skulen, kvar veg. Martha og Knut Ringheim heitte vertskapet, begge var i 60-åra. Dei var fosterforeldre for ein resurssvak 10-12 år gammal gut. Han låg på ei halmmadrass i ein sengebenk på kjøkken, og fekk ”juling” av Knut både jamt og samt. Martha var snild og berga han mange gonger frå å bli skamslegen.

Magnus og eg skulle bu i andre høgda. Rommet vårt var utan isolasjon. Det hadde eitt to-fags vindauga, og under listverket kunne me sjå ut. To enkle senger, ei på kvar side, eit bord med to stolar og ein vaskeservant var det som var av utstyr. Oppå servanten var vaskefat med mugge, og inni ei toalettbøtte. Til oppvarming fans ein ubrukande vedovn og ein elektrisk, av dei aller første modellane. Då vinteren kom fekk me ei fjøl til å leggja oppå strålomnen, slik at me kunne sitja der etter tur når me las lekser. Det var med vinterklede og vetter på. I mellomtida låg den andre under dyna i senga. Den vinteren nådde temperaturen minus 36 grader på Vangen. Kulden hadde likevel ein praktisk fordel. Me henta vatn og vaska oss om kvelden. Når me gjekk på skulen om morgonen kunne me berre snu toalettbøtta og ta isklumpen med oss under armen.

Knut hadde vore anleggsslusk i sine yngre dagar, og arbeidde fleire år på Bergensbana. Noko dugande bonde var han ikkje, og hadde nok med å få småbruket til å hangla og gå. Fjøsarbeidet var Martha alleine om. Men å kasta blink med snøball på låveveggen saman med Magnus og meg sette han stor pris på. Han var også flink å fortelja, og delte gjerne med oss ting han hugsa frå ”gamledagar.” Då me reiste etter skuleåret var omme fekk eg eit ”stolpeband” som minne. (Stolpeband er eit måleband laga av snurra messinglekkjer til bruk på husdyr, helst hest.)

Andre skuleåret budde eg hjå frk. Rogne, ei gammal ”jente” som budde i Rongsbakken. Husleiga vart dubla frå kr 15 til kr 30 pr. mnd. Men rommet var fint, godt utstyrt, og med rimeleg kort veg til skulen. Vertinna var det verre med, ho var ei ordentleg hurpe. Nøkkel til døra hadde eg ikkje, og når det passa henne kom ho rett inn, utan å banka på døra. Ein gong hadde eg ein fot på pinnestolen for å knyta skoreima. Då bytte ho stolen med ein der all malinga var flassa av. Ein annan gong låg eg på senga og kvilte, med skorne oppå sengeenden. Etter det blei endefjøla kledd med celluloseplate.

Dette var på den tida Trygve Lie var generalsekretær i FN. Ein gong vitja han Bergen, og skulle då tala i radioen. Slikt apparat hadde ikkje eg. Derfor vart eg både glad og overraska då vertinna spurde om eg ville høyra talen i hennar radio. Mellom hybelen min og hennar stove var ei låst dør. Ho bad meg setja meg inntil døra med øyra til nøkkelholet, så skulle ho skrua lyden opp. Gjestfriheita var på topp! Ein annan gong ho var i godlune, spurde ho om eg ville ha varmt vatn å vaska meg i før eg gjekk på skulen. Svaret var sjølv sagt ja. Då kom ho med ein gammal fiskebolleboks. Eg kunne fyra litt i omnen, sa ho, og varma vatn i boksen!

Kortspel tålte ho ikkje. Når eg hadde venner på rommet lydde ho gjennom nøkkelholet, og hadde me spelt whist eller anna fekk eg trugsmål om oppseiing. Etter dette freista me vera heilt stille, likevel hadde ho høyrte kva me gjorde, og oppsagd vart eg. Heller ikkje tilbod om 10 kr ekstra i husleige stoppa sinnet hennar, og eg gjekk på jakt etter ny hybel for kommande skuleår. Då sommarferien kom, og eg betalte henne sluttoppgjeret og takka for meg, vart ho svært snurt. Det var då ikkje dette som var meininga, og eg hadde då lova å betala henne 40 kr månaden! Men då hadde eg nytt husvære som venta, og var slett ikkje interessert i å ha denne fanatiske ”kjerringa” til å vakta over meg. Ho levde elles godt opp til det biletet Ingvar Moe teikna av sine

Hybelvertinner

Hybelvertinner
Hadde stålbridler
Knut i nakkjen
Kross på ryggjen

Sat og hildt pusten
I mørke krokur
Te eg kom deisande
Igjøno lokto
Lordagsnotto
Vagga meg i møte
Så nettet skolv onda meg
Bil.5

På toppen av Rongsbakkane låg ein stor, vakker, tømra villa i sveiserstil. Der budde fru Nybø, enkja etter eigaren og første redaktøren i avisa HORDALAND. I andre høgda budde eine sonen og hans familie. Her fekk eg leiga eit vakkert rom nede. Fru Nybø var i 70-åra, men stelte meg som skulle eg vore hennar eigen son. Eg hadde fritt tilgjenge til både stove og kjøkken, fekk Aftenposten kvar dag, og kvar onsdag, laurdag og søndag kom ho med rundstykke eller kaker og kaffi til meg. Prisen for det heile var 20 kr pr. mnd., oppvarming inkludert. Då russetida var over, og foreldra mine kom for å henta meg, gret me alle fire. At andre minne frå dette huset fekk sjela mi til å fella tårer i mange år hadde andre årsaker.

”Me er tri gutar frå Etne.....” bil.1

Men me var ikkje dei einaste. I klassane over oss gjekk desse: Erling Kringlebotten, Inge Berge, Torgny Djupesland, Torkel Fosse, Thor Onstein og Arne Vevatne. På mitt årskull gjekk forutan Erik Tvedten og Magnus Saltnes også Arthur Tømmerbakke. I kullet under var Erik Kallestadbakken(nå Vad) og Viar Tesdal. Inge, Torgny og Torkel hadde hyblar i samme hus, og sidan eg kjende alle tre rimeleg godt frå før var eg ein del i lag med dei første året. Elles vart Magnus Saltnes, Erik Tvedten, Erik Kallestadbakken og eg gode kameratar.

Livet utanom skulen bil.6

Det var helst om helgane me kameratane var saman, gjerne med kortspel om kveldane og turgåing på dagtid. Om vinteren var det mykje snø, og skia var ofte i bruk. Me gjekk då gjerne frå Bavallen opp på fjellet, av og til heilt til Middagshola og Lønehorgi. Derfrå kunne me kjøra ned utforløypa eller leggja turen om Hangoren og ned lia til Seim. Dette var god trening, og etter kvart vart me flinke på ski. Skulen arrangerte klasseturar. Ein gong gjekk me på ski frå Skjervet til Bordalen, ein annan gong til fots frå botnen av Fykkesundsfjorden i Hardanger til Dalane fjellstove ved Bulken. Om våren, etter snøen var faren, la me ofte søndagsturen til Hangoren dersom veret var fint. Der låg det lenge att nokre snøfonner. La ein seg på ei slik med solsteiken midt imot, var det ikkje måte på brunfarge i andletet. Tok me så på oss ei kvit skjorte, og sprada i Vangsgatene om kvelden, kunne det jo henda at ei jente festa augo på oss litt lenger enn vanleg.

Bil.7

Mange av gymnasiastane hadde for vane å samlast på jarnvegsstasjonen om kvelden. Nattoget frå Bergen til Oslo kom til Voss i ni- havtitida om kvelden og måtte då skifta lokomotiv, (banen var ikkje elektrifisert lenger den gongen).

Bil.2

På skulen hadde me ymse slag lag. Det var det kristelege laget Solglytt som samla sine, eit anna var fråhaldslaget Hugheil med sin krins, og dessutan det frilynde elevlaget Heimdall. Det lokka med elevkveldar der foredrag, opplesing, dikt og anna stod på programmet. Der kjende eg meg mest heime, men var ikkje så tittgjengd der heller.

Eit populært tiltak var folkeviseleiken i gymnastikksalen på kveldstid. Festar med dans var det sjeldan me fekk innvilga, og då berre med lærarar som vakt, slik at alt gjekk garantert sømmeleg for seg. På leiken derimot, fekk me vera for oss sjølve, og det var eit framifrå høve

til å komma i nærkontakt med jentene. Ein av turane me dansa hadde innlagde valsetrinn, så det blei mest for dans å rekna. Sjølv kunne eg ikkje dansa. På festane stod eg inst i nedste kråa og tykte synd i meg sjølv, det er ikkje berre jenter som kan vera veggpryd. Men folkeviseleiken hjalp meg på veg. Desse få valsetrinna var det som skulle til for å bryta ein barriere. Etter kvart våga eg å by opp ei jente til vals når me hadde fest, og så kom dei andre dansane etterkvart av seg sjølv.

Etter folkeviseleiken ein søndagskveld bad eg nokre etnebuar og ein god ven frå Sogn med meg heim. Eg hadde fødselsdag, og i pakken heimanfrå var det litt av kvart å by på. Eldste dottera i huset (som dreiv hjarta mitt opp i 150 pulsslag i minuttet berre eg hørde trinna hennar i trappa), saman med ei venninne, hadde også vore på ”Leiken,” men kom etter oss på vegen heim. Vegen frå porten til inngangsdøra gjekk forbi døra til uthuset. Der gøymde me oss for å venta på dei. Tanken var å skemma. Sjølv sagt hadde dei gutefølgje heim, og det stakk i brystet då me såg ”godnattscena” i porten. I det dei kom forbi vedskjulet bykste me fram med eit stygt brøl – og redde vart dei, men forsvann etter litt drøs inn i huset. Då me gutane kom inn på hybelen min, var det ikkje måte på korleis me kunne ha ”jekka ut” dei andre gutane om me berre ville. Den eine la ut meir storkjefta enn den andre om eigne fortrinn og ferdigheiter i den edle kunst å sjarmera jenter. Særleg den eine etnebuen meinte seg uslåeleg i så måte.

Brått hørde me ei fæl knising bak eit forheng framfor kleskapet mitt – og ut kom dei to jentene. Det var ikkje lite dei lo av oss. Djupt skamfulle stod me att då jentene forsvann opp trappa til andre høgda. Den før så bryske etnebuen meinte dette måtte hemnast. Dottera i huset budde på rommet rett over meg, og med vindauga som vende same vegen. Ved uthuset fann me ein gammal, plukk rotten stige som me sette opp langs vegg. Han som hadde vore størst i kjeften, og var mest hemntørstig, tok fatt på klatringa, medan me andre gjorde kva me kunne for å halda stigen på plass. Vel oppe banka han på glaset. Og rett nok, etter ei stund opna det seg på vidt gap. Men den han då stod andlet til andlet med var ikkje dottera i huset, man far hennar, redaktøren i lokalavisa. Då me som stødde stigen såg dette, slapp me taket og sprang det vesle me vann. Kva ord som blei veksla mellom dei to gjennom vindauga hørde me ikkje, men at han på utsida kom seg heilskinna nedatt var mest som eit under å rekna. Stemninga på hybelen var helst dyster resten av kvelden.

Nokre av oss var med i Røde kors hjelpekors. Opplæringa starta med eit omfattande kurs i førstehjelp, deretter øving i feltarbeid. Det var profesjonelle folk som underviste og det blei lagt stort alvor i arbeidet. Også den gongen var det mykje turistar på Voss, og mange som ferdast i fjellet både sommar og vinter. Snøskred var ikkje uvanleg, også med dødsfall. Meieristyraren heitte Skalstad, og han hadde trena opp schæferhunden Heidi til lavinehund, den første i sitt slag i landet. I tillegg til snøskred vart Heidi også nytta som sporhund, og eg var så heldig å bli ordonans for Skalstad og Heidi. Sidan vart Heidi stammor for ei stor lavinehundgruppe i Norge. Å vera med i Hjelpekorpsset gav mykje nyttig lærdom og eit rikt sosialt samvær, sjølv om det var mykje slit og bruk av fritid.

Posten vår var adressert til Gymnaset. Namna blei leste opp, og brev og følgebrev vart delte ut i det store friminuttet. Det slo sjeldan feil at dei gongene Magnus, Erik T. eller eg fekk pakkepost kom Erik K. på vitjing. Serleg Magnus og eg fekk ofte godsaker, og dei ville Erik gjerne vera med å dela.

Desse første åra etter krigen var det elles ikkje så flust med korkje mat eller pengar. Når eg reiste om hausten hadde eg med meg heimanfrå eit to_liters Norgesglas med ljøs sirup.

Dessutan hadde eg tinga ein stor geitost frå ein sogning som gjekk i klassen min. Dette rakk som pålegg gjennom heile skuleåret. (Pussa tennene mine gjorde eg ikkje, å gå til tannlekjar hadde eg ikkje råd til. Då eg til slutt søkte hjelp på Tannlegehøgskulen i Oslo fann studenten 70 hol).

Det som måtte kjøpast var mjølk, brød og margarin. Dette kjøpte eg hjå kjøpmann Honved som hadde butikk midt i Rongsbakkane. Den låg omtrent halvvegs på vegen opp til hybelen min. Når eg kom på butikken sette eg frå meg skuleveska, handla det eg skulle ha, og sette av stad med posen under armen. Kommen halvvegs heim hugsa eg veska som stod att hjå Honved. Då sette eg posen i frå meg og gjekk nedatt for å henta veska med skulebøkene. Først framme på hybelen hugsa eg matposen som stod att nedi bakkane. Det blei mange vender, men god trim, og ei trøyst nå når eg føler at minnet er på veg ut.

Bil.3

Middag åt me på ein av kafèane på Vangen. Ringheim kafe og Indremisjonskafèen var der eg gjekk dei første åra. Der kjøpte me månadskort, og fekk tilmålte porsjonar. Dei kunne vera i snauaste laget. Fisken på denne tida var slik at det gjekk mange år før eg kunne eta den vara igjen. Seinare starta Prestegård kafè i Godtemplarhallen. Der kunne me eta så mykje me ville, og då flytte me sjølvstilt dit. Korleis han kunne tena pengar på oss er ei gåte. Det var også konkurranse om kven som kunne eta mest. Ein gong stod rekorden i 12 store kumler. Ein annan lydde på 18 kjøttboller. Denne siste var eg ein dag godt i gang med å slå, eg var kommen til 16. Men Prestegård hadde nok halde auga med meg, og kom og spurde om eg var forsynt. "Nei takk" sa eg, "eg kan få nett ei til."

Budsjettet mitt lydde på om lag 150 kroner per månad. Det skulle dekkja skulebøker, reiser, husleige, mat, klær, sko, kinobilettar og diverse utgifter elles. Det var ikkje mykje å rutta med. Av og til skeie eg ut med ein kinobilett eller eit wienerbrød i det store friminuttet. Men me leid inga naud. Frå dag ein heldt eg rekneskap med utgiftene mine. Boka har eg tatt vare på, og det kan vera interessant å sjå kva pengane gjekk til, og kva ting kosta, den gongen. Her tar eg med kostnadene mine for oktober månad første året, altså hausten 1946.

Rekneskap

Dato	vareslag	kostnad
29.sept	reis Etne-Voss	kr 20,00
30 "	smør	" 00,88
" "	kakao	" 00,42
" "	mjølk	" 00,80
31 "	"	" 00,40
"	arbeidsbok i fysikk	" 00,60
2 okt. mjølk		" 00,40
"	"Engelandsfarere"	" 01,50
3 "	pærer	" 00,50
" "	lappesaker til sykkel	" 00,80
5 "	brød	" 00,50
" "	mjølk	" 00,80
" "	eple	" 00,50
6 "	ei flaske brus	" 00,55
" "	telegram til Nils Grindheim	

		sin konfirmasjon	”	02,00
”	”	husleiga	”	15,00
7	”	smør	”	00,90
”	”	brød	”	00,47
8	”	mjølk	”	00,25
9	”	småkaker	”	00,50
10	”	frisør		01,50
11	”	medlemspenger elevlaget	”	01,00
”	”	foredr. ”Fjell og fjellfolk”	”	02,00
”	”	brød	”	00,50
12	”	brød	”	00,47
”	”	arbeidsbok i fysikk	”	00,47
12	”	brød	”	00,45
14	”	brød	”	00,44
”	”	sjokolade	”	02,70
”	”	arb.bok i botanikk	”	00,45
”	”	bly til fylleblyant	”	00,30
”	”	engelsk attforteljingsbok	”	00,60
”	”	songbok (må ha)	”	04,82
15	”	pærer	”	00,50
”	”	frakt på pakke	”	01,00
16	”	smør og ost	”	02,30
17	”	brød	”	00,52
18	”	eple	”	00,50
19	”	brød	”	00,56
”	”	kladdeblokk	”	00,60
20	”	film	”	01,50
22	”	brød	”	00,47
23	”	medisin mot sterk forkjøling	”	03,25
25	”	frakt på pakke	”	03,55
”	”	brød	”	00,47
27	”	betalt middag ein månad	”	54,50
”	”	skoreparasjon	”	02,00
29	”	brød	”	00,47
”	”	skulefilm: R. Nordråk	”	00,75
31	”	brød	”	00,47
”	”	billett til ”Russarevyen”	”	01,00
”	”	lommelyktbatteri	”	00,92
<u>Tilsaman oktober månad</u>			”	<u>140,55</u>

Me gutane var også ein del saman i feriane. Første sommaren fekk eg vera med Inge og ein sommargjest(Arnold Tallaksen) på to sykkelturar. Den første gjekk til Sauda, der Inge hadde slekt. Første dagen nådde me Imsland der me låg i telt om natta. Teltet var gammalt og teltplassen bratt, då me vakna var det berre hovudet som var att i teltet. Men fram kom me og gildt hadde me det.

Seinare skulle same trioan på langtur. Me fekk ”haik” med ein lastebil til Åmot i Vinje. I dei bratte bakkane opp derfrå nådde me att tre søte ungjenter frå Sandnes som me heldt lag med ei tid. Dette var midt i blinken for dei to andre, sjarmen og flørten blei skrudd på med ein gong, medan eg, seksten år gamle gutungen, var hjelpelaus og følte meg som femtehjul på vogna.

I det heile var dette med jenter eit vanskeleg kapittel. Sjølvkjensla var nær null, kom ein i nærleiken av ei jente ein likte gjekk pulsen amok og andletsfargen minna mest om kokt hummar.

Turen vidare gjekk via Seljord til Bø, derfrå Sørlandet til nederst i Setesdal, så til Stavanger og Etne. For meg var det storvegges å vera med desse ”vaksne” karane på så lang tur.

Ei Jul noko seinare skulle Inge ha selskap i romjula, og eg blei invitert. Men det var med damer. For meg hørde damene framleis til i utopiens verden, eg fekk hjarteflimmer berre eg kom i nærleiken av dei. Kor lysst eg enn hadde, eg såg inga råd!

Juleferien kom, og dagen då eg skulle reisa heim. Det høvde seg slik at eg tok tog til Bergen, og reiste derfrå med D/S STORD til heimstaden min. Det var mykje folk og trangt om bord, ei jente kom og sette seg ved mitt bord. Aud gjekk i klassen under meg på gymnaset så eg visste kven ho var, og at ho budde

i Vats. Kvar eg tok motet frå veit eg ikkje, men eg kom til å fortelja at eg var beden i juleselskap, men hadde ingen å gå i lag med. Kunne ho kanskje, muligens tenkja seg å vera med? Til mi store undring svara ho ja. Kunne ho ta bussen inn om kvelden, skulle eg sørgja for skyss heimatt om natta. Bil hadde eg sjølv sagt ikkje, men tok sjansen på at eg fekk låna far min sin lastebil. Han var også luttar velvilje, og saka var i boks. Selskapet var gildt, turen attende til Vats også, og køyra bil kunne eg, sjølv om eg nett hadde fått sertifikat etter berre tre og ein halv køyretime. Verre var det med talentet når det handla om jenter. Turen enda med eit høfleg ”God natt!” og ein lang tur heimatt der mange slags draumar og tankar sveiv om kva som kunne hendt om berre----!

Eller som Ingvar Moe seier i diktet

Ungdom

ungdom
va å leggja puslespel
i mørkno

Og det var eit stort og vanskeleg puslespel som skulle leggjast. Mange gonger har eg tenkt at før mi tid var det mykje godt slik at det ungane lærte av foreldra vart rimeleg rett også i deira liv. Med min generasjon endra dette seg. Me fekk ei tid med rivande utvikling, økonomisk, politisk, kulturelt, og på mest alle andre omkverve. Krigstida hadde brote ned mange forestillingar om kva ein kunne tenkja, seia og gjera, fridomsbegrepet fekk eit anna innhald, mellommenneskelege tilhøve var ikkje som før, og landet var økonomisk og materielt utarma. For ein som nett var konfirmert vart dette ein ny ståstad, nett i den tida ein skulle navigera seg gjennom puberteten og finna fram til eigen identitet. ”Vant er at sigla milli skers ok báru” seier eit gammalt islandsk ord. Ein vart rotlaus både i levevis og livssyn. Då er det lett å ta minste motstands veg, og velja surrogat i staden for å rydda plass til noko som bær lenger. I møte med det nye landskapet var det mange kvite flekkar på det kartet ein hadde med seg heimanfrå.

Ved dette vegskilje skulle ein som 15-åring sommaren 1946 flytta til skulestaden Voss, bort frå det kjende og relativt trygge, til ein smeltedigel av skuleungdom som kom frå Alta i nord til Lyngdal i sør, og frå Sotra i vest til Solør i aust. Frå ein skule der det vesentlege var å

kunna leksa på rams skulle ein ta steget inn i det ukjende. Frå eit miljø der Jantelova var ein del av barnetrua, til ei verd der det å tru ein var noko var ein føresetnad for å lukkast. Det blei mykje grubling over eksistensielle spørsmål, om religion, om likeverd, om haldningar til menneske med anna tru, annan hudfarge, andre politiske ståstader m.a. Meir konkret hugsar eg med skrekk og gru korleis me såg t.d. på born fødde utanfor ekteskap ("lausingingar"), på kvinnelege prestar, på homofili, og på samliv mellom andre enn ektefeller. Fantar, sigøynarar og "negrar" var folk me vanvørde.

I møte med Sokrates som alltid spurde kvifor, og med Platon, Shakespeare, Goethe og Ibsen vart ein konfrontert med spørsmål på rekkje og rad. Til dømes når Shakespeare synte oss korleis jøden Shylock i "Kjøpmannen i Venedig" vart plaga, når den same Shakespeare sa at: "Å vera eller ikkje vera, det er spørsmålet." Eller Ibsen, når han syner oss at Peer Gynt er seg sjølv nok, og når han fortel om Bøygen som ber oss gå utanom og Den Grønklede som lokkar oss. Kva tydde desse tinga for oss, for meg? Karin Boye seier at: "Det gjer ondt nær knoppar brister, ondt før det som sprenger, ondt før det som stenger." Mykje måtte forsakast for å gjera plass til alt det nye. Samstundes var det viktig å halda fast på det opphavelege, det rotekte. Mellom anna sin eigen dialekt. Ikkje alle klarte det. Men slike spørsmål måtte ein ta opp til drøfting med seg sjølv. Dei var ikkje del av pensum. Lærarane og lærebøkene kunne i beste fall gi råd og rettleiing. Ingvar Moe visste nok at det er ikkje alltid lett å leggja puslespel i dagsljøset heller.

Lærarane

Første klasse var helst ei vond tid. Eg var den yngste i klassen, var umotivert og lengta heim. Noko av årsaka var nok lektor Ingvald Ryste som eg hadde i matematikk. Kjemien mellom han og meg var skrøpeleg frå dag ein, og resultata vart deretter. Ng var vanlegaste gjesten på karakterlappane. Og det var lite å skriva heim om. Helst ville eg reisa frå heile greia. Einaste faget eg greidde meg bra i var engelsk. Ved starten av andre klasse måtte me velja line. Med min botnkarakter i matematikk var det uråd å velja reallina, dermed rauk draumen om å studera medisin i Oslo. I staden vart det engelsklina. Der fekk eg lektor Gunnstein Langerak i matematikk, og då tok det ikkje lange stunda før det faget vart mellom mine beste. Langerak var setesdøl, trygg og roleg med ein naturleg autoritet eg sjeldan har sett maken til. Når han steig inn i klasserommet la jentene bort strikketøyet, og ein kunne høyra ei knappenål falla på golvet. Alle følgde med, alle lydde etter det han sa, og alle lærte. Samstundes var han ein mann me vart glad i.

Ein me ikkje hadde godhug for var lektor Stordal. Han gjekk til dagleg under namnet "Me Fisto" – Djevelen. Ironi og sarkasmer var hans verkemiddel. Mest alle var redde, og let seg kua av replikkane hans, og det me lærte var ikkje med trivnad. Min klasse underviste han i geografi. Han spurde oss aldri i leksa, men før skuleåret var slutt fekk me ein prøve som var heilt perifer i forhold til faget, og som få kunne svare på. Derfor gjekk mange i klassen, mellom anna eg, ut av gymnasen med G i det vesle "fillefaget" geografi, noko som helst var ei skam, og som eg opplevde for første gong. Det beste me kunne seia om Stordal var at han var svært kunnskapsrik.

Ein me berre hadde i første klasse, men som eg likevel hugsar, var Holdhus. Det var ein utruleg snild og godsleg mann frå Fusa. Han var ein av dei få utan embetseksamen, men var utdanna lærar. Han hadde nedsett syn, og hadde det laget at han rett så ofte strauk seg med handa frå haka og opp til panna. Ein gong hadde me fukta svampen med blekk. Med den turka Holdhus tavla og strauk deretter sin vane tru handa over andletet. Blå i huda kom han til

lærarrommet, og der sat ”fliren” laust. Noko straff fekk me ikkje. Men samvetet var ikkje heilt bra dagane etter.

Lektor Troland er ein av dei eg aldri gløymer. Han var eit av dei snillaste, gildaste og mest kunnskapsrike menneske eg har møtt. I vår klasse underviste han i fransk. Men det gjekk truleg med meir tid til emne utanom faget. Dette var på den tid jødane fekk seg tildelt land i Israel, og alt då var det mykje strid mellom jødar og palestinarar. Alt dette var spanande, og Troland kunne fortelja levande og innsiktsfullt om det som hende. Då sat me som tende ljøs og lydde. Elles gjorde me med han nett som me ville. Var det fint vêr ba me om å få timen ute. Sa han nei, gjekk me berre ut og sette oss i skogen. Om ei stund kom han luntande etter. Hadde me ikkje lyst å ha fransk, ba me han berre fortelja om Midtausten, eller eit anna emne. Alt kunne han. Det vart sagt at han hadde tatt filologisk embetseksamen på fire år, noko som vart rekna som umogleg den gongen. I klasserommet hadde han det med å driva opp og ned mellom pultrekkjene medan han snakka. Jentene sat med strikketøyett sitt, og ein gong spente dei trådane over den pultrekkja Troland stod i. Fram og attende, lenger og lenger ned på rekkja for kvar gong Troland snudde. Då friminuttet kom var han sperre inne nederst i eine kroken. Me gjekk, og sjølv stod han att midt inne i ”spindelveven.” Betre hadde han det ikkje heime. Han hadde troll til kjerring, og trollete ungar. Ein gong stengde dei han inne på utedo. Det verste me gjorde var å skriva ei smedevise om han. Den blei lest opp på ein juletreffest, etterpå kommanderte me han til å lesa ”diktet” høgt i klassen. Alle var me svært glad i Troland, likevel mobba me han til alle tider. Sjølv har eg angra i lange tider på min andel i alt det leie me gjorde mot han.

Frøken Størsrud har eg også lyst å seia nokre ord om. Ho var vel om lag 50 år på den tid eg vart kjent med henne, og ei riktig ”gammeljomfru.” For at ho var jomfru var me aldri i tvil om. Ho var alt anna enn vakker, dertil keitete og innadvendt. Truleg var ho like snild som Troland, men endå meir sårbar. Det kom klårt fram ein gong einkvan (truleg i tankeløysa) hadde lagt ein levande frosk i kateterskuffa hennar. Me hadde henne i norsk, og når ho fortalte romantiske passasjar frå verdslitteraturen sat ho med eit drøymande vesen og såg ut gjennom vindauga. Ho var tydleg einsam, og me kom aldri nær innpå henne som person. Men ho var ”stor” som lærar. Ho gav oss ei innføring i litteraturen og i livets både ljose og mørke sider som få kunne gjort henne etter. På slutten av aller siste time heldt ein i klassen ein vakker tale for henne. Då sat ho også og såg ut gjennom vindauga, medan tårene draup. Sjå oss i augene kunne ho ikkje, heller ikkje var ho talefør til å takka for talen og samværet. Løysinga var det den store og trauste raudhåringen frå Tysnes som fann: ”Nå stemmer me i ein song folk” sa han. Og det gjorde me, med Andreas som forsangar. Og då den var slutt forlet me klasserommet, slik at vår umåteleg gilde frøken Størsrud kunne samla seg att. Og me set att med minna, og den store rikdommen ho planta i dei unge sinna våre.

Mange andre kunne nemnast, Sigurd Eskeland, Andreas Leiro, Per og Knut Tylden, Ytreeide, store personlegdomar alle saman. Likevel kjem eg ikkje utanom rektor Sjur Bøyum. Han hadde me i hovudfaget engelsk. Det blei sagt at han ein gong fekk tilbod om professorat i gammalengelsk i England. I alle høve kjende han både språket, og dei store, britiske diktarane ut og inn. Betre lærar enn han i dette viktige faget trur eg ikkje fans i landet.

I tillegg til Byron, Shelly, Wordsworth, Shakespeare og alle dei andre kjende diktarane, utgjorde engelsk historie (ikkje minst om den industrielle revolusjon), engelsk kolonihistorie og litt amerikansk litteratur det meste av pensum. Språket var gammalt og svært forskjellig frå det ein nyttar i daglegtale. Sjølv med eit så konservativt pensum har eg alltid hatt glede av det eg lærte hos Bøyum. Han hadde også vore med å forma ut eksamensoppgaver i mange år, og

hadde meir enn ei aning om kva årets eksamen ville by på. Det siste me gjorde før slutteksamen var å repetera Shakespeare's Merchant of Venice. Og rett nok, den fekk me, og mange av oss kan takka Bøyum for god karakter.

Generelt vil eg seia om lærarane at dei var kunnskapsrike, motiverte, flinke pedagogar, og ville vårt beste. Men dei la og vekt på moralnormer. Voss var eit skulesenter med lange tradisjonar (t.d.folkehøgskulen), og låg i kjerneområdet for norskskulturen. Dette prega både lærarane og undervisninga. Det var ein grunntanke at elevane skulle finna og kjenna seg sjølve, og ikkje gje avkall på sitt eige opphav. Å vera påliteleg, arbeidsam, pliktoppfyllande, edrueleg og dana var viktige verdiar. Språket var gjennomført nynorsk. Sjølv lektorar frå Oslo-området gjorde sitt beste for å undervise på det målføret. Mange av haldningane me fekk vil nok i dag verka gammelmødige, men ei god plattform å byggja vidare på var det.

Noko som likevel mangla var personleg nærleik mellom lærar og elev. Tiltaleforma var etternamn, jamvel mellom elevane. Men slik trudde me det skulle vera. Eit unntak har ikkje berre festa seg i minnet, men og hatt mykje å seia for mi vidare utvikling. Saman med nokre kameratar rusla eg ein sein kveld oppetter vegen i Rongsbakken. Framfor oss gjekk ein av lektorane. Han var nyss kommen frå Oslo for å ta eit vikariat. Han var halt og gjekk seint slik at me nådde han att. Det var utfor huset der han budde, men han gav seg likevel til å prata med oss. Etter kvart bad han oss inn på hybelen, tok fram ei flaske og baud på ein dram. Dette var uhøyr, ingen vågde å takka ja, så han vart alleine om drikkevarene. Men det han sa var meir rusande enn noko drikke. Han tok oss med bak alle blånar og bak alle æver. Han fortalde om Einstein og relativitetsteorien, om tid og rom, om ljósår og menneskekryp, om religionar og ondskap, om store filosofar og det mangslungne livet, om kor liten han følte seg sjølv, om sorg og kjærleik, om draumar for framtida. På nokre få timar ei kveldstund sette han døra til ei anna verd på glytt, og vart ein merkestein i mitt liv.

Russetid bil.4

På eit vis hadde me både ei lang og ei stutt russetid. Stutt fordi den eigentlege russetida varte berre nokre veker om våren. Lang, fordi me stelte til russerevy om hausten. Målet med den var å underhalda vossingane, og å finansiera turen me planla etter eksamen. For å få stort publikum (og tena mest mogleg pengar) måtte revyen vera aktuell, ta vossingane på kornet, og ha høg kvalitet. Då måtte me gi avkall på både lekselesing og fritid. Samstundes var det god trening i samarbeid, noko som gjorde at me kom nær kvarandre og vart ein samansveisa gjeng. Alle måtte bidra med tekst, ei nemnd valde ut dei beste, skodespelarar vart plukka ut til dei einskilte stykka, og øvinga kunne ta til. Mellom emna som vart med i framsyninga hugsar eg kunstig inseminasjon på ku, departementalt byggjeløyve for utedo og Fanitullen. Elles var det sketsjar og viser av mange slag, noko av heilt profesjonell kvalitet. Mi oppgåve var å styra med det økonomiske, titulert billettsjef. Og billettane gjekk unna. Så vidt eg hugsar selde me nok til å fylla festsalen på Gymnaset to gonger. Saman med inntektene frå russevisa blei dette nok til ein busstur gjennom Hallingdal og Valdres til Oslo. Derfrå om Sørlandet til Stavanger, Haugesund og gjennom Sunnhordland og Hardanger attende til Voss. Dei som høyrde heime langs ruta steig av på heimstaden. Mellom attraksjonane me vitja var m.a. Eidsvollbygningen, Kringkastinga, Vigelandsanlegget, Oslo rådhus og musea på Bygdøy. I Stavanger såg me operetta "Fetteren frå Batavia" på Rogaland teater, og hadde i det heile ein svært vellukka tur. Eksamenskarakterane fekk me opplyst gjennom telefon ein stad i Sør-Rogaland. Han som hadde tatt mot mine hugsar ikkje heilt om det var tre G og ein M eller omvendt. Eg hadde lite fred i sjela før eg fekk melding om at det var "omvendt."

Bil.8

Høgdepunktet i heile russetida var sjølvsagt 17. Mai. Då gjennomførte me noko ingen andre har klart, korkje før eller etter. Flyalarmen på Voss var montert i loftshøgda på Gymnaset. Det høgde seg slik at sonen til vaktmeisteren gjekk i klassen vår, og visste kvar faren hadde gøymt nøkkelen til rommet der alarmen var. Ein slik unik situasjon måtte nyttast for alt han var verd. Namnet på revyen var: "Varsku her, Russen fyrer." Nå vart det prenta 3000 flygeblad med melding om at Russen ville innta Vossebygda. Desse blei stua inn i eit fly me chartra i Bergen. Om føremiddagen den 17de mai sette flyet kursen mot Voss. Då det passerte Bulken starta me luftvernsirena, og over Vangen dalte det ei sky med flygeblad, alle med Russen si krigserklæring. Etter kvart som Politiet kom til hektene køyrde dei rundt med ulande sirener, men visste lite kva dei skulle gjera. Til slutt kom dei seg likevel inn på gynasloftet og fekk stoppa alarmen. Men dette var ein stor siger for Russen. Vangen var stinn av folk, med ein slik start på dagen ville alle sjå Russetoget og høyra talen til Russeformannen.

Bil.9, 10, 11, og 12

Alt vart vellukka, og eit verdig punktum for gynastida vår. Det var likevel med vemod me sa farvel til medelevar me hadde vanka saman med gjennom tre-fire år. Med oss hadde me vennskap og kunnskap, innsikt og refleksjon. Ei god bør til stor hjelp for tida som kom. Ennå, 60 år etter, kjenner eg takksemd for det store privilegiet det var å få fire ungdomsår på Voss off. landsgymnas.

Om Voss likevel ikkje skulle vera vidare enn verda, har bygda nok fått fått ei vidd i hugen min som er langt større enn det georafien tilseier.

Litt om Voss off. landsgymnas si historie

Voss blei vald som skulestad for det første fireårige, offentlege landsgymnaset i landet, med skulestart 1916. Kommunen hadde sett av ei vakker tomt på Lekve- og Prestegardsmoen, og i tillegg ytt eit tilskot på 50.000 kroner. Kommunen tilbød også mellombels lokale i den nye folkeskulen på Vangen. I 1919 stod det nye, monumentale skulebygget ferdig, og Voss off. landsgymnas var komme i eige hus.

Frå 1916: Real-, engelsk- og latinline. 1924: greskline, 1930: norrønligne.

Rektorar: Peder Blix 1916-31, Conrad Bonsaksen 1931-46, Gunstein Langerak 1945-47, Sjur Bøyum 1947-53, Alf H. Helland 1953- 62, Steinar Line 1962-69.

Gymnaset blei vidaregåande skule frå 1966.

Første artiumskull 1920: 36 kandidatar(fire kvinnelege).

Talet på artianarar 1950: 88

Harald Fjøsne

Per Tveit
Føreidsgt. 1,
N-4890 Grimstad

Nov. 1989
Telf 041-44036

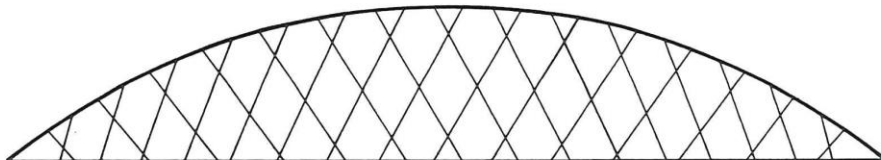
Kjære russekammeratar !

Eg vonar å møte Dykk alle på Voss til hausten, men i mellomtida vil eg fortelja litt om kva som har hendt omkring meg sidan me var russ:

Til mi store forundring fekk eg så gode karakterar at eg kom inn på bygningslina på NTH. Fordi eg er funnen uskikka til militærtjeneste, fekk eg den obligatoriske praksisen på Hodnaberg Kraftanlegg på Voss. - Mine to søner er 5. generasjon i rett nedstigande mannsline som ikkje har lært å drepa sine medmenneske. - Praksistida var mitt fyrste møte med arbeidslivet utanfor jordbruket. Møtet gav stor utviding av horisonten.

På NTH treivst eg så godt at eg ikkje hadde lyst til å gå ut i arbeidslivet. Difor søkte eg eit års stipend ved den tekniske høgskulen i Aachen i Vest-tyskland. Der arbeidde eg mest med "bogebruer med skrå krysstilte hengestenger" også kalla "nettverkbogar". Sjå figur.

Bolstadstraumen Bridge:

Brutypen fann eg på medan eg arbeidde med diplomten på NTH. Stålinnsparinga er oftast meir enn 50% i høve til andre stålbryer. For meg kjendest det som ei moralsk plikt å utføra det arbeidet som var nødvendig for å gjeva brutypen ei optimal utforming.

Eg veksla mellom licentiatstipend og assistentstillingar ved NTH til to nettverkbogar var bygde. Den fyrste er på Steinkjer, 200 meter ovanfor brua på riksvegen gjennom byen. Den andre er ved Bolstadstraumen på vegen til Eksingedalen. Det er den slankaste bogebrua i verda, dersom slankheit er brulengda delt på tverrsnittshøgde av boge og brubane.

I 1964 sa NTH at no fekk eg ikkje meir stipend. Difor tok eg licentiat-eksamen, som no gjev tittelen dr.ing. Deretter fekk eg jobb hjå firmaet Christiani og Nielsen i København. Der arbeidde eg i tre år med prosjektering av ein tunnel under Limfjorden.

No litt om familien. I Trondheim vart eg gift med ein skotsk fysioterapeut. Dotter vår Helena vart fødd i 1960. Ho har teke hovudfag i miljøkjemi ved Universitetet i Århus. Når ho er ferdig med religion bifag vil ho undervisa på gymnas. I motsetning til far sin er ho svært religiøs og har rikelege åndsevner.

John Chalmers vart fødd i 1963. Han studerar ei blanding av økonomi og juss ved Ålborg Universitetscenter. Til sumaren kan han ta job etter tre års studium, men han trugar med å halda på i to år til. I motsetning til far sin har han svært godt drag på gjentene.

David Jarrett vart fødd i 1965. Han vert sivilingeniør i ventilasjonsteknikk ved Ålborg Universitetscenter til sumaren. Tennis er hans store interesse. Han har vore norddysk meister fleire gonger.

I 1967 til 1969 var eg kompanjong i eit rådgjevande ingeniørfirma på Stord. Der var eg formann i sivilingeniørane sitt lokallag og i Stord Arbeidarparti. Det siste har eg aldri kome over. - Etter to år på Stord valde eg å gå attende til forskning og undervisning. Eg fekk job ved Danmarks Ingeniørakademi i Ålborg. Her kunne eg arbeida vidare med nettverkbogane.

I 1974 gjekk Ingeniørakademiet inn i det nyoppretta Aalborg Universitetscenter. Samstundes vart det innført prosjektorientert undervisning med stor vekt på gruppearbeid. Undervisningsforma er effektiv men dyr. - I skuleåret 77/78 var eg utveksla med ein professor frå University of Houston, Texas. Heile huslyden var med. Det var interessant, men eg er for mykje skandinav til å verta lang tid i USA.

I 1985 flytta eg åleine til ein stilling som høgskuledosent ved dataavdelinga på Agder ingeniør- og distrikthøgskule her i Grimstad. Året etter vart eg skild. "Jeg tror det er det beste, foreningen at løse mellom heste som trekker dårlig sammen. Amen." sa Wergeland om unionen med Sverige.

Her i Grimstad har mi forskning og utvikling mest vore på området røyrbruer. Det er betongrøyr for biltrafikk som kan ligga under vassflata i djupe fjordar. Sjå figur nedst på sida.

I 1969 heldt eg eit foredrag i Bergen, der eg la fram to typar røyrbruer som kunne byggjast til Askey. Eit panel av lokale fagfolk stillte seg svært kritisk og negativt til framlegga. Berre den yngste og glupaste av paneldeltakarane tok meg i forsvar.

I neste år skal det etter planen haldast entreprenørkonkurranse om røyrbru over Høgsfjorden i Rogaland. Her vil Norwegian Contractors bruka den eine og Selmer-Furuholmen den andre av dei to røyrbrutypene som eg gjorde framlegg om i 1969. - Eg har ein samarbeidsavtale med Selmer-Furuholmen, så eg får lov til å vera litt med på deira prosjekt. Samstundes lærer eg litt meir om å laga røyrbruer.

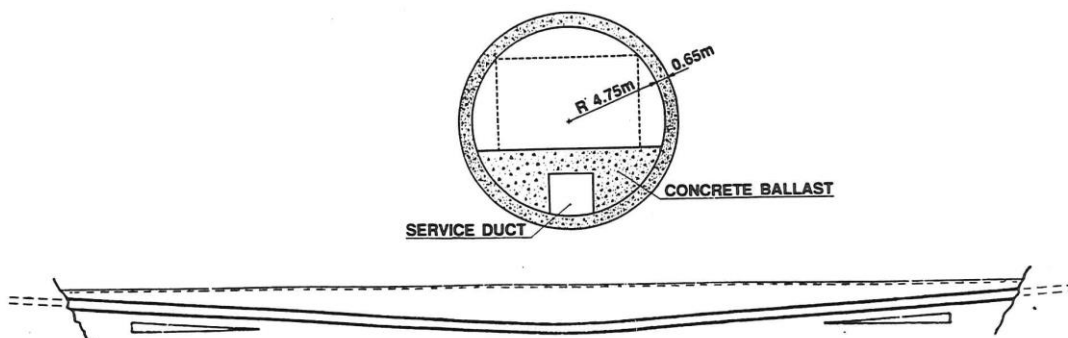
Her sit eg no og ser fram og attende på livet mitt. Arbeidet har vore ei stor glede; ikkje ei tung plikt. Helsa har vore god. I dei siste 25 åra har eg hatt fire sjukedagar. - Om fem til ti år skal eg vera pensjonist. Skarpare enn før må eg velja mellom å læra det nye eg ikkje kan, eller å utføra den forskinga som berre eg driv.

Ei lita hending frå gymnastida vil eg ta med. Kateterstolane hadde ofte svært dårleg indre samanheng. Før ein sogetime i fyrste klasse tok Bjørg Vindal kateterstolen nesten frå kvarandre. Alle venta spent då lektor Bråten kom inn og sette seg. Stolen tolde trykket og timen tok til. Midt i timen fall stolen saman med eit brak. Jubelen var stor, endå om Bråten redda seg med eit raskt grø om kateteret.

Til slutt vil eg seia at eg gler meg til å sjå Dykk att ved førtiårsjubileet. Eg har det særlege ynskje å høyra Sverre Alsos framføra "Pompidatten". Laurdags kvelden vil eg dansa så busta fyk, men burde det ikkje vera ei parallell tilstelling, til dømes to trapper opp, for dei som ikkje dansar?

Hjarteleg helsing og på gjensyn

Per

JUL ETTER FØRTI ÅR

JULEHEFTE FOR VOSSARUSSEN 1950

Innhald:

Redaksjonelt	1	Sverre Aas	2
Sverre Alsos	4	Aaslaug og Bjarne Asheim	5
Fridtjof Bakkegaard	7	Ingebjørg Belsås (Nestås)	7
Nils Berge	8	Ingerid Berntsen (Molstadkvern)	9
Mari Framnes Bjørge	10	Erling Bratland	11
Einar Brusletto	12	Bjørn Dølven	13
Gudrun Eiken (Hansen)	15	Per Engene	18
Inger og Edvard Fjærtøft	20	Harald Fjøsne	22
Ole Andreas Hallaråker	24	Lidvor Ryste Helthe	25
Olav Hole	27	Gerd Berit Høylo	28
Marie Johannesen (Tomassen)	31	Magne Kaldestad	35
Kristian T Knutsen	38	Jorunn Kristiansen	41
Ole M Kvalvaag	44	Torstein Kvamme	46
Bjerg Liland	48	Aasmund Ljesne	51
Bodil Lund	51	Bjørn Vidar Mehus	53
Ivar Mo	55	Andreas Myklebust	57
Nils Neset (Landro)	59	Kristian Oaland	62
Kari Hildegunn Opedal (Svartveit)	65	Solrunn Oppheim (Gurvin)	66
Gunnhild Rime (Bråten)	69	Magnus Saltnes	70
Ingrid Madland Schelderup	72	Gunnvor Beyum Sekse	74
Trygve Solstad	75	Konrad Spilde	77
Solveig Stein (Grøndahl)	79	Olav Norvald Stevik	80
Johanne (Vesla) Stølen (Breien)	82	Elfrid Refsdal Sevold	83
Erik Tvedten	85	Svein Underdal	87
Helga Utne	88	Borghild Viko (Lie)	90
Erling Øvstedal	92	Sverre Høy	96
Einar Kyvik	97	Adresseliste	98

JULEHEFTE 1989 FOR VOSSARUSS 1950

REDAKSJONELT

Fyrst ynskjer eg alle lesarar God jul og Godt nytt år! Ei særleg helsing går til dei som har levert innlegg til juleheftet. Med stor glede har eg lese innlegga dykkar. Det store mangfaldet har fylt meg med vernad.

Med juleheftet fylgjer eit postgirokort som eg vonar at de vil bruka til å betala 100 kroner. I motsett fall vert juleheftet ei dyr moro for meg. - Sidetalet er mindre enn i det fyrste overslaget, men portoen er høgare. Difor er prisen framleis 100 kr.

So litt om nokre russ som ikkje har svara. Olav Aalerust sa i telefonen at han hadde vanskar med å finna tid. Etterpå fekk eg brev om at han ikkje kom til å skriva i juleheftet. Han underviser ved Hamar Lærarhøgskule i matamatikk og metodikk i matematikkundervisninga.

Han er gift og har to døtrer og ein son. Elste dottera, Margit, er bibliotekar. Den andre dottera, Guro, studerar kunsthistorie i Bergen. Endre går på vidaregåande skule.

Olav Helgeland ringde og sa at han ikkje kom til å skriva skrytebrev til juleheftet. Han hadde motførestillingar. Eg gløymde heilt å spørja om han ikkje kunne laga ei kryssordoppgåve. Det har dei fleste julehefte.

I samtalen fekk eg likevel vita at han budde fast i Bergen, men pendla kvar veke til Stavanger. Der er han professor i materialteknologi ved ei toårig tillegsutdanning som gjer sivilingeniørar av ingeniørar. Han hadde kone og tre born og hytte i Myrkdalen.

Etter sivilingeniørutdanning var han 10 år på NTH og SINTEF og fekk seg ein dr. ing. tittel. Deretter var han 4 år på Bergen Materialprøveanstalt og 15 år i Veritas.

Eli Gjerde (Ringheim) skriv ikkje i juleheftet, fordi mannen hennar kom på sjukehuset fyrst i desember. Han er no i betring. Etter råd frå president Bjørg Liland vil eg nemna:

Eli tok fyrst sjukepleiarutdanning og studerte deretter farmasi i tre år. Så var ho husmor i fleire år, for ho hadde gifta seg med ein bankmann som sidan vart banksjef i Voss Veksel- og Landmandsbank. Seinare har ho arbeidd på Vossevangen Apotek. Dei har fire born.

Kristin vart fødd i 1959. Ho er snart ferdig jurist. Ho er gift og har ein son som heiter Eirik. - Anders er fødd i 1962. Han er siviløkonom. Han er gift og arbeider på Rosneberg Verft i Stavanger.

Bård er fødd i 1964. Han arbeider på Voss postkontor. Han er gift og har ei dotter som ikkje har fått namn endå. - Guri er fødd i 1966. Ho studerer ernæringsfysiologi på Blindern i Oslo.

Eg er sikker på at eg har alle med meg i å ynskja Arne Gjerde god betring.

Om meg kjem det ikkje noko biografisk materiale i dette juleheftet. Eg fekk sagt det eg skulle i innkallinga. I staden vil eg seia at eg etter mange år i utlandet er eg vonbroten over det låge nivået i norsk presse og politisk debatt.

Etter at eg hadde nasjonalekonomi på NTH har faget interessert meg. Det erinteressant at parti i Noreg snakkar om å motverka arbeidsløysa ved å seia opp offentleg tilsette og gjeva skattelette så det private forbruket kan aukast.

Truleg vil ein stor del av lønauken gå til luksusvarer og sydenreiser og anna som ikkje gjev norske arbeidsplassar i fyrste omgang. Slik vulgærøkonomi får lite motspel i pressa.

Det finst også parti som vil setja ned skattane og deretter rasjonalisera bort offentlege tenester. Er det ikkje betre å rasjonalisera fyrst og deretter setja ned skattane?

Alle er vel einige om kontinuerleg å stilla krav til rasjonalisering av offentleg verksemd. Dersom nokon orkar kan me snakka meir om dette på Voss 8. og 9. september 1990.

Nemnda for minne- og jubelfesten ser no slik ut:

Bjerg Lilind, president
Magne Kaldestad, administrerande direktør
Eli Ringheim, sekretær og ansvarleg for fyrstehjelp
Nils Berge, kasserar og æresveteran
Sigurd Selheim, ambassadør i Bergen og militærpolitisjef
Trygve Solstad, sleeping partner
Einar Brusletto, ambassadør i Oslo og veteranpolitisjef
Per Tveit, ordblidnespesialist

Me får nok ein fest som me sidan kan snakka om i mange vetrar. Som president Bjerg sa til han Olav: "Me sjaoast pao Voss"

Hjarteleg helsing

Per

Sverre Aas
Slottsbrugt. 52
3900 Porsgrunn

Tenk at det er blitt 40 år siden!

De tre årene på Voss ligger unektelig et stykke tilbake i tid. Selv om jeg ikke har vært på besøk der mer enn et par ganger siden hine dager, så har jeg vært der utallige ganger i tankene. Episoder, opplevelser, personer og steder gjenoppleves ofte. Jo, årene på Voss var en fin tid.

Om en som tilbrakte gymnasårene på latin-/gresklinja vil en vel tro nå befinner seg som en aldrende og ærverdig sogneprest eller prost et eller annet sted i landet. Du må med en gang begynne å tenke i andre baner. Det gikk nok ikke så lang tida før jeg innså at det ~~nok~~ ikke var veien jeg skulle gå.

En militærtjeneste slapp heller ikke jeg unna. Det var om å gjøre fant jeg ut å benytte fritida til noe meningsfylt. Studier innen handelsfag og økonomi ble påbegynt og også videreført etter avtjent verneplikt. Relativt raskt kom jeg inn i arbeidslivet, og i Norsk Hydro søkte jeg arbeid og der har jeg tjent til livets opphold fram til nå. Hydro har et større forskningssenter i Porsgrunn, og her har jeg det meste av tiden vært knyttet til den administrative delen av virksomheten. Det kan selvfølgelig diskuteres om det er prisverdig med en så lant og sammenhengende tjeneste i ett og samme firma.

Det kan ikke sies om meg at jeg er gift med jobben.

Det er jeg derimot med Anne-Marie som er her fra byen.

Vårt eneste barn - en datter som heter Gretha - har for lengst flyttet ut av redet og har bosatt seg ikke lenger unna enn Stavern. Men det å være far kan nok ikke måle seg med det å være bestefar. Kanskje er det noe av det største en kan oppleve i livet. Interessant er det i alle fall å ha kontakt med barn som er nyfikne på livet og spør om alt.

Åtteårige Stian hører så avgjort til den kategori.

Dette blir mye om meg og mine. Men det var vel det redaktøren ba om? Og når jeg tenker etter, så har jeg ikke tømt meg helt enda:

I mange år har en god del av fritida mi gått med til frivillig forenings- og menighetsarbeid. Etter fire perioder som menighetsrådsmedlem takker jeg nå av ved årsskiftet. I hele syv år måtte de slite med meg som rådets formann. Ellers går jeg vel under navnet av "reserveklokkeren" siden jeg stepper inn når det er bruk for meg.

I politisk sammenheng kan jeg ikke si å ha vært aktiv. Medlemskap i et politisk parti har jeg riktignok hatt i en årrekke, men det lengste jeg har drevet det til er varamann til bystyret i et par perioder.

Miljøet i Porsgrunn kunne det sikkert ha interesse å fortelle om. Det skal jeg ikke gjøre. Etter det negative bildet som har blitt malt for øinene våre gjennom massemedia, skulle en tro at det ikke fantes et levende vesen her! Men det gjør faktisk det, til og med ganske mange.

Så er det bare å ønske hverandre alt godt for det nye året og ønske vel møtt på Voss i september til mimrefest.

Sverre Aas

SVERRE ALSOS

Tannlege

Spes. periodonti

8300 Svolvær — Tlf. (088) 71 105

Godt folk, 40 års russ , gamle venner !

Først en takk til Per og festnemda som påtar seg arbeidet med markeringen av 40 års jubileet ! All ære til dere !

Kort fortalt , så lever jeg i beste velgående i min hjemby Svolvær. Jeg er fortsatt gift med den samme som jeg traff for 32 år siden (hun holder ut), Vi har 4 voksne sønner: Rolf Sverre, med arkeologi og historie somhovedfag, bor i Tromsø. Stein på 27 år er tannlege og arbeider sammen med meg. Nummer 3, Sigmund, 26 år, studerer odontologi i Bergen. Og Sindre, 19 år, tar siste året på gymnasen etter 1 års opphold på Malibu, California. Sistnevnte driver med musikk, sang, revy og dikter gjerne også litt. Min kone Ki (Else Marie) er sykepleier og har gått ut i arbeidslivet igjen etter at guttan greide seg selv.

Vi har flyttet en del i tiden som har gått. Sessvoldmoen på Østlandet, Tana i Finnmark, Stokmarknes i Vesterålen, Bergen i 7 1/2 år og så hjem igjen til Svolvær, hvor vi har bygd hus og slått oss ned for godt, tror jeg.

Jeg driver da som tannlege, men med speciale: tannkjøttssykdommer. Det har vært slitsomt, men interessant, har vært alene i Nord-Norge i mange år.

Da ønsker jeg alle kullinger en riktig god jul og et godt nyttår !
Jeg regner med å delta i september så sant ikke noe ekstra skulle inntre.
Vennlig hilsen

Sverre

Kjære venner dei Vosse - tida!

Aaslaug og Bjarne vart kjende på Voss.
No skal du høyre koss meir det gjekk oss.
Men fyrst vil me minnast og mimre litt,
og det tek me etter hukommelsen fritt.

På Nyre me budde, der grannar me vart,
i fire år - heilt frå vår skulestart.
Vertsfolk var Gunnhild og Inga og Knut.
Varer var rasjonerte, kaffien kokt oppatt på grut.
Kroner 25 pr. mnd. var leige for hybel og bruk av andre rom -
Rimeleg! - men nok for pungen som ofte var tom.
Middag på Vangen for kroner 2 -
for kjøt og fisk - med dessert som var god!
Til skulen me anten sykla eller gjekk
slik me frisk luft og mosjon fekk.

"Du vene Voss - du vene Voss!"

I Oslo og Trondheim me vår utdanning fekk,
I 1968 turen til Amerika gjekk.
Team-teaching: Bjarne ved College studerte -
Aaslaug sitt yrke i hospital og distrikt praktiserte.
Det vart eit opphald på halvanna år -
ved slike høve ein rike minne får.

Frå Bærum til Nittedal vårt flyttelass gjekk
før me heimen her på Ringerike fekk.
I Haugsbygd me bygde - det vart staden for oss -
snaut 6 kilometer austanfor Hønefoss -
- eller 295 kilometer langs linja frå Voss.

Stilling i utsett yrke me baa fekk
Til oppgåver i skule og helsevesen me gjekk.
Som helsesyster og rektor me ikkje arbeidslause går -
i tillegg også me kveldsarbeid får.

Konferansar, møte, kurs og seminar -
det løyser flokar og gir forløysande svar.
Heng med i svinga, vær med - stå på -
då er du sikra framsteg å sjå.

I hagen kring huset me koblar av
frå problem og vanskar og kvardagens krav - og kav.
Me byggjer opp steinmur og plantar eit tre,
slikt arbeid for kroppen kan stresse oss ned.
Og bruket gir dill og persille og salat,
litt skryt må me ha når me pyntar vårt fat.

Me trivst her i bygda og har slått oss til ro.
Naturen er fin, jorda fruktbar og god.
Her talar saga om dronningar og drotter
om åtak av svensker - og om Anna Colbjørnsdøtter.
Ved Tyrifjorden, Krokskogen - eller i marka på ski.
- Både vinter og sumar dreg me ut i det fri.
I kyrkja sitt arbeid - i vidt perspektiv
me finn oaser som gir glede, - og lys i vårt liv.

Me fylgjer (- prøver) moteordet:
Riktig kost og god mosjon
- og slik samle krefter til me får pensjon.
Ja, løn for vår fritid ventar oss om litt
- om ikkje Statskassa då aldeles tom er blitt.

Stor takk til komiteen som vil stelle til fest
Me gler oss til jubileum og der vera gjest!

No veit de kvar me to bur,
de sikkert ofte er ute på tur.
Me seier: Velkomne innom til oss!
de våre kjende fra gymnastida på Voss.

Haugheim, 2/12-1989

*Hjartelig hilsning fra
Rune og Bjørn*

Lensmann Fridtjof Bakkegaard, Simonste Tromøy, 4818 Færvik, 041-85770

Etter en god sommerferie begynte jeg som lensmannsbetjent i Odda 15. august 1950. Flyttet til Arendal 8. januar 1951 og begynte som politikonstabel. Politiskole 1953. Forberedende og prøve i økonomi. Studerte jus, men forsto forholdsvis raskt at jeg ikke ville bli noen god advokat. Tjenestegjorde som politimann i Bærum og Oslo og senere lensmannsbetjent/lensmann i Østfold og Hallingdal. Arbeidet så som politimann i FN i 3 perioder, 1956-57, 1960-62 og 1978-80 med opphold i Afrika og Midt-Østen.

Endte så opp som lensmann i Tromøy fra 1971. Har samme kjerring, 5 barn og 6 barnebarn.

Med hilsen og ønske om GOD JUL
Fridtjof B.

Ingebjørg Belsaas
Vådan
7024 Trondheim

Helsing til vossarussen 1950.

Eg satsa på bibliotek frå fyrste dag og tok eksamen ved Statens bibliotekskole våren 1954. Har seinare arbeidd ved sentralbiblioteka i Aust-Agder og Telemark, men lengste tida i Trondheim, frå 1979 ved Trondheim lærerhøgskole. I 1964 var eg i USA et halvt års tid, Der var eg heldig og fekk eit vikariat ved eit bibliotek i Seattle.

I 1962 gifte eg meg med Arne Belsaas. Ola vart fødd i 1966. Han går på Ås og trivst med det.

Har liten kontakt med gamle klassekameratar. Så vidt eg veit er ingen i Trondheim, men Gerd og Elfrid ser av og til innom.

Ingebjørg Kristine Belsaas

Voss 26/11 - 89

8

Dosent Per Tveit
Grinestad.

Sedanfor sender eg nokre ord om kva eg har
vore med på dei 40 åra. Eg synest idèen om ein
slik prestasjon er god, ~ men berre dersom folk
følgjer nokolunde mannjamt opp. Dersom berre
nokon få skriv, synest eg dette skal gå rett i
papirkorga.

Nils Bergo 1950-1990: Hausten 1950 tok eg til
med studiene ved Tannlegeskolen i Oslo. Etter
enno utdanning autente eg verneplikta som
marinetannlege. Deretter drog me til Linder
i Nordhordland og var der nokre år som kombinert
skuletannlækjar og privatpraktiserande.

I 1958 starta eg eigen privatpraksis på Voss.
og har sidan vore her. Eg har vore godt tilfreds med
yrkesvalget, men det har vore eit veldig arbeids-
press, ~ 50-60 timars vke ha vore vanleg. Så langt
frå yrkeslivet.

Frå privatlivet kan forteljest at eg vart og er
gift med Bjørn Nybø (russ 1951). Me har sett
til verda 4 born som alle har gått Voss Gymnas
og utdanna seg vidare til biolog, lege, tannlege
og sissmann (eller rettare sagt einaste gjenta) studerer
til landskapsarkitekt på Os. N. L. H.

Juor bygde eg om kontoret for då byrja son
min, som er tannlege, saman med meg i min praksis.
Meininga er å koma litt inn på arbeidstida dei
åra ein kan art.

Dette er hovedtrekkene gjennom dei 40 åra.
Detaljer kan diskuteras og utvekslast 8 og 9 sept.

Julebrev 1989 til Vossaruss 1950!

"Du Per, du Per..." som det heter hos Sivle, du vil utgi julehefte, du, det var da en god idé. Jeg har litt problemer med å komme i gang med mitt bidrag. Ute er det mørk november og regn, ikke særlig julestemning. Jeg tror jeg får sette på en juleplate, det pleier jeg ellers ikke gjøre før etter andre søndag i advent. Jeg er alene hjemme, så jeg gjør hva jeg vil. Studenten (min hjemmeboende datter) er på jobben, og pensjonisten, (min spreke husband) er på besøk hos sønnen vår og tre barnebarn i Telemark. Nå angrer jeg på at jeg ikke ble med, så jeg får ringe til dem før jeg skriver mer.

Telefonsamtalen varte helt til dagsrevyen, den måtte jeg se. Så kom "Norge Rundt", men nå endelig kan jeg sette i gang for alvor. Mannen min påstår at jeg er TV-slave, fordi jeg liker å følge med i høstens serie om Krigens vindar. Det var mer TV sist vinter da jeg bodde i lærerboligen ved veien ut til Grense-Jakobselv. Jeg tok i mot en utfordring om å arbeide på en fådelt skole i Sør-Varanger for et år og angrer ikke på det. Det ble mange fine opplevelser i en vakker natur sammen med mennesker med delvis anderledes språk- og kulturbakgrunn enn meg. På denne tida i fjor høst var det bispevisitas med kveldsgudstjeneste ute i Jarfjorden. Læreren og jeg ble sterkt anmodet av rektor å møte opp. Det ble en uforglemmelig kveld hvor den hvithårede bispen, Arvid Neergård, og den bittelille nittiårige skoletkvinnen Irene Dørmænen, var midtpunktet både inne i klasserommet, som var omdannet til et høytidsrom med alter og prekestol, og i lærerrommet etterpå hvor kirketjener og organist serverte kaffe og kaker. Både bisp, prost og prest sang og talte både på samisk og finsk med stedets eldre befolkning. Bispen hadde vært sogneprest i Sør-Varanger tidligere, han fortalte om mang en strabasjøs reise i fiskebåt ut til Grense-Jakobselv i mørketida. Nå er det bare grensevakter der ute om vinteren, og de kommer seg fram over fjellet med bandvogn. - Organisten er forresten fra Ytre Ålvik i Hardanger, en slektning av Helga Utne. Norge er ikke så stort, overalt treffer en noen som kjenner noen eller er i slekt med noen osv. Det viste seg etter hvert at det var mange forbindelseslinjer mellom Sør-Varanger og Oppegård også.

God gammeldags badstue med vedfyring og stamp med vann hørte med til livets gleder i fjor, jeg savner den og den vakre utsikten over Jarfjorden. Det er rart hvordan landskaper fester seg i hukommelsen og kan manes fram for ens indre øye igjen. Jeg har bodd og arbeidet her i Oppegård helt siden 1953. Her er ikke noen storslått natur akkurat, men det kjente og vante, slik som utsikten over Kolbotntjernet, savner en når det har blitt borte bak det nye centrumsbygget. Kommunen har firedoblet innbyggertallet mens jeg har bodd her, så det er mange forandringer, bl.a. nye skoler. Etter 20 år på Kolbotn skole, var jeg rektor på en av de nye skolene i 9 år. Det var interessant og svært krevende. Jeg overlot roret til en annen kvinne og tok mer utdanning i 1982/83. Etterpå har jeg vært vanlig lærer ved den nærmeste skolen her, ville gjerne prøve ut nye undervisningsmåter og ny metodikk. Ikke alt har vært like vellykket, men det er morro når en ser at en lykkes med noe som en har trodd på. Ellers har jeg ventet på og talt for fast arbeidstid for lærere de siste 15 årene, det ser ut for at det enda er langt fram, desverre.

I år har jeg permisjon for bare å være bestemor, mor og kone. Men jeg tar noen timer i blant for å tjene litt så ikke kapitalen blir helt oppspist. For å komme tilbake til landskaper litt igjen, utsikten mot Hanguren, Lønehorget og ut over Vangsvatnet, ser jeg for mitt indre øye når jeg tenker på Voss. De fire åra jeg bodde der var ei fin tid for meg. Jeg er innom der år om annet. Jeg synes det er et fint initiativ å arrangere et nytt treff, håper å møte mange av dere til høsten. Til så lenge:

God jul og godt nyttår!
Hilsen Ingerid.

Hei alle saman.

At det alt er 15 år sidan me hadde samling er berre utruleg. Dessuten er det mest ein mannsalder sidan me var russ!

Å få med heile livet sitt på eit par sider er ikkje lett. Men deler så gjerne noko.

Eit omflakkande liv har eg ikkje hatt. Første året 1950/51 var eg på eit skibskontor i Haugesund. Eg gifte meg i 1952. Mannen i mitt liv hadde eg funne 3 år tidligare. Han arbeide i banken på Lofthus, og dit drog eg og. Første tida arbeide er på Trygdekontoret. Seinare tok eg ymse kurs, og gjekk over til å arbeida i skulen i 1958. Det har vore min arbeidsstad i alle desse åra, til eg hausten 1988 fekk ein sjukdom som eg har og nok vil halda på. Har gått sjukmeld eit år, og har liten tru på at eg kjem ut i arbeidslivet att. Men eg har godteke situasjonen og gjer det beste ut av det.

Får tid til anna som tidligare vart sett til side. Eit stillare liv ja. Det er jo rart for eg har vore aktiv i korsong, foreiningsliv o.a. Brigdeklubben vår i over 20 år, er framleis ei god samkome og hjernetrim.

Har ikkje, som mange andre i dag, vore i syden. Derimot har me vore mange turar i fjell, skog og mark. Det er helsebot.

Me var heldige og fekk 3 born. Dei har vore og er ei god støtte. Me treffest ofte og har god kontakt elles.

Bjørn Sigmund vart fødd i 1953. Han er busett i Åsker og arbeider som salgssjef i Monoplast - Norpapp i Drammen. Dei har 2 jenter.

Hallvard vart fødd i 1957. Han har bygd sin heim i Kinsarvik, er utdanna som EDB-økonom og arbeider på Hardanger Sylvplett. Dei har 2 gutar og ein i vente.

Nelly Margunn vart fødd i 1963. Ho har utdanning innan økonomi og språk. Dei bur i Solbermoen ved Drammen og ha har sitt arbeid som "superintendent" i Storebrand, Oslo. Dei har 2 gutar.

Når ein set slik og mimra, er det ting som kjem fram frå skuletida: Då heile klassen strikka labbar til Per Tylden. Dei var av restegarn i alle fargar. Han tok strålande mot dei og gjekk for å syna seg på lærarrommet. Me var og ein gjeng med jenter som fekk koka middag på eit lite rom på toppen av gymnaset. Trur ikkje nokon får løyve til det idag!

Etter 4 år saman vart me ein institusjon. Og det var berre så morro då me var samla i 1975.

Så er det berre å ønskja at rett mange kan koma i laget 1990. Det var ein god ide av deg Per med denne jolehelsinga. Gled meg storleg til å lesa om alle saman.

Med ønskje om ei god jolehelg og alt godt i åra framover.

Hjarteleg helsing

Mari Framnes Bjørge

Mari Framnes Bjørge (adr. 5774 Lofthus.)

ERLING BRATLAND
LONDALEN 25,
5230 ESPELAND

BERGEN, 89-12-06

LITT HISTORIKK:

DE "STORE" KARAKTERENE TIL ARTIUM KOM IKKE TIL MEG, MEN ETTER
ENDT MILLITÆRTJENESTE TOK JEG "PRAKSIS" FOR I ALLE FALL OG
KOMME INN PÅ TEKNISK SKOLE.

JEG HAVNET ETTER HVERT PÅ GTI, GØTEBORG, OG TOK EKSAMEN DER
I 1955.

FØRSTE JOBBEN SOM INGENIØR HADDE JEG PÅ L.M.ERICSSON I
STOCKHOLM.

DER JOBBET JEG I 2 ÅR FOR SÅ Å VENDE TILBAKE TIL NORGE OG
BERGEN HVOR JEG HAR BODD SIDEN.

PÅ EB NERA, BERGEN HAR JEG NÅ JOBBET I OVER 30 ÅR, SÅ AKK TIDEN
GÅR.

EB NERA'S HOVEDPRODUKTOMRÅDER ER RADIOLINJEUTETTYR, SATTELITT-
JORDSTASJONER, SPEIELLE MILLITÆRPRODUKTER SAMT KRAFTLINJE-
KOMMUNIKASJON.

JEG TILHØRER RADIOLINJESEKSJONEN.

"KARRIEREN" MIN PÅ EB NERA STARTET PÅ INSTALLASJONS AVDELINGEN.
SIDEN HAR JEG HOVEDSAKLIG JOBBET I ORDRE-KONTRAKTADMINISTRA-
SJONS-AVDELINGEN, EN DEL ÅR SOM GRUPPELEDER.

ETTER OMORGANISERING FOR EN PAR ÅR SIDEN ER MIN TITEL NÅ
PROSJEKTLEDER, MED HOVEDANSVAR FOR LEVERANSER TIL TELEVERKET,
NORGE OG PROSJEKTER I EUROPA.

FORØVRIG HAR FIRMAET PROSJEKTER OVER HELE VERDEN, SÅ JEG HAR
OGSÅ HATT ANSVAR FOR BL.A. PROSJEKTER I QATAR, KINA OG SØR-
AMERIKA.

EB NERA HAR VÆRT EN FANTASTISK FIN OG INTERESSANT ARBEIDSPASS,
SÅ JEG SER IKKE FRAM TIL Å BLI PENSJONIST.

NOEN ORD OM FAMILIEN:

JEG BLE GIFT I STOCKHOLM I 1955 MED AASHILD SOM ER FRA TROMSØ,
OG SOM JEG FREMDELES ER GIFT MED.

VI HAR 3 BARN SOM NÅ ER VOKSNE, HAR EGNE FAMILIER OG ER BOSATT
BERGEN:

ERIK FØDT I 1956 ER GIFT OG HAR EN DATTER PÅ 11 ÅR.

YRKE: MONTØR (MILLITÆRPRODUKTAVD. EB NERA)

ÅSE FØDT I 1959 ER GIFT OG HAR 2 BARN, EN GUTT PÅ 7 ÅR OG EN
JENTE PÅ 0,5 ÅR.

YRKE: SERVICEARBEIDER PÅ OLJEPLATFOM I NORDSJØEN

ALF FØDT I 1966 ER UGIFT MEN HAR EN SØNN PÅ 3 ÅR.

YRKE: SJÅFØR PÅ VOGNTOG

MIN KONE OG JEG BOR DA PÅ ESPELAND UTENFOR BERGEN, MEN VI
HAR STERK TILKNYTNING TIL VOSS, DA VI HAR OVERTATT FORELDRE-
HUSET DER OPPE.

FORØVRIG HÅPER JEG OGSÅ Å FÅ TREFFE IGJEN SÅ MANGE SOM MULIG
AV RUSSEN 1950 PÅ 40-ÅRS FESTEN.

MED HILSEN,

Erling Bratland

TLF. ARB. 05 225310
PRIV. 05 242057

Einar Brusletto
Hellerudvn 127
0687 Oslo 6

Kjære russefrender.

Da jeg reiste fra Voss i 1950, hadde jeg ingen klare framtidsplaner. Dette hadde vel også preget innsatsen gjennom de fire år - mine interesser lå litt på siden av skolearbeidet.

I likhet med de aller fleste på min alder, måtte jeg gjøre min borgerplikt for Fedrelandet. Verneplikten ble avtjent som okkupasjonssoldat i Tyskland. Jeg gikk inn i armeen som menig høsten 1950 og kom ut igjen vel ett år senere som visekorporal.

Våren 1953 tok jeg eksamen ved Sandefjord Handelsgymnas. Senere samme år begynte jeg i politiet, og der har jeg hatt min arbeidsplass gjennom alle år.

De siste 25 år har jeg gjort tjeneste ved Overvåkings-sentralen, hvor jeg etter fattig evne har forsøkt å verne om Rikets Sikkerhet. På hvilken måte jeg har gjort det, kan jeg ikke røpe. Det er underlagt taushetsplikt og jeg har ikke lyst til å tilbringe min pensjonstid på Ullernsmo. Jeg synes imidlertid selv at jeg har hatt et interessant og til tider spennende yrke.

En av fordelene ved å være ansatt i politiet, er at man kan trekke seg tilbake og nyte sitt otium i en lav alder. Dette benyttet jeg meg av og ble pensjonist i september i år. Jeg har tatt på meg en liten konsulentjobb og har ellers en god del arbeid som skal utføres i tiden framover. Faktisk har jeg mer å gjøre nå enn jeg hadde da jeg var i full virksomhet.

Mitt privatliv har vært ganske normalt, men det tok litt tid før jeg slo meg til ro. Tidlig på 60-tallet giftet jeg meg. Hun er husstellærer og har i alle år støttet meg økonomisk og gourmetisk. Vi har to døtre. Den ene har studert fransk og statsvitenskap og den andre går på skole i USA.

Vi har bygd oss et hus i utkanten av Oslo - med Østmarka som nærmeste nabo. Feriene våre har vi for det meste tilbragt ved vår lille hytte ved sjøen eller på fjellet.

Jeg ser med forventning fram til et nytt vellykket "treff" på Voss neste år.

Einar.

BJØRN DØLVEN
Korpelivn. 18

3900 PORSGRUNN

Tlf. 03-51 03 26

Porsgrunn. 22.11.1989

Vossaruss 1950:

Takk for invitten frå Per Tveit og alle andre som skal arbeida med 40 års jubileet. Eg har ofte lurt på kor det er vorte av alle dei glupe jentene og gutane frå Vossarussen 1950.

Fyrst litt polemikk: I vår tid då det fløymer over av papir og uendelege utgreiingar - er budskapet: "skriv stutt". Eg seier i eigen organisasjon: "sei det du meiner, men gjer det på ei side !" Dette freista eg å fylgja opp, men gav opp denne gongen. ("Gutane frå Voss dei er nett så populære, gutane frå Voss dei kan snakka (missa) som ein foss.")

Det norske byråkratiet kan leva høgt på å skrive og lesa notat og brev til og frå kvarandre.

Det er fyrste gong på mest 39 år eg skriv nynorsk. Eg tykkjer det er så riv ruskande galt at me skal ha 2 (eller 3 eller 4) offisielle målføre i vårt land. Det vert ikkje noko av noko. Målføre og tale er eit kommunikasjonsmiddel, og det burde vera meir avgjerande at mottakaren skjønar det eg seier enn at eg gjer det sjølv ! (Nå vaknar nokon !) Når eg skriv nynorsk så er det i vørnad for våre "forfedrar" og gode lærarar på Voss Lands gymnas. Og for å visa at det går an å skriva eit nynorsk utan den kaudervelsken me får servert i våre offentlege riksdekkande media. (Eg tek imot kritikk og raudblyant !)

Voss ja - er det minnet som lurar oss ? Eg tykkjer at sjølv med rasjonering, dårleg husvære og lite pengar var det ei god tid. Gode vener. "Kammeratar" tykkjer eg luktar vel mykje av systema i aust. Me lært mykje. Ja, ofte undrast eg om ikkje mykje av den grunnkunnskapen me fekk i mange fag er avgjerande også for mange haldningar og underlag i dag. Ryste og Eskeland, matematikk og fysikk, gav meg mykje. Troland med fransk og sine utgreiingar om utanrikspolitiske spørsmål. Hugsar de med "lurde" han i gang med dette så me kom unna fransken ? Ellers har eg og glede av det vesle fransk me lærde, fordi me er venskapsbedrift med Electricité de France. Eg trur det er desse tre lektorane eg hugsar best og som merkte meg for livet - positivt.

Så kronologien:

- 1950/51 Praksisår på Gjøvik støperi og mek verksted.
- 1951-1955 Elektro sterkstraum, NTH.
- 1956-1957 18 månader militærtjeneste på Jørstadmoen. Var så smått innom Befalsskulen. Lærde masse svakstraumsteknikk. Takk for det. Lærde og mannskapsbehandling.

1957- Så har eg vore her ved Skiensfjordens kommunale kraftselskap (SKK). Her har eg drive med alt frå kraftutbygging i Valdres og Telemark, til nettplanlegging, forskning og utvikling.

Eg har vel drive med det meste innan ein svært spanande bransje. Fått vera med på svært mykje både nasjonalt og internasjonalt. Både som lydar og "lydgjevar". Eg reiser mykje - alt for mykje både innanlands og utanlands.

Ein kan vel seia det er mangel på tiltak når ein vert så lenge på ein plass. Men det har liksom opna seg nye vegar kvar gong det var dags å gjera noko anna.

Til tross for at me bur i sjølve svovelpølen, skal me tru massemedia og "Bellona", er det ein prima plass å bu. Eit av landets beste kystparti aust mot Stavern og sydover mot Kragerø. Skog og fjell i rikt mon.

Her i SKK vart eg administrerande direktør 1.1.1982. Me har 400 tilsette og er ein veldreven verksemd - Trur eg. Tida flyg så altfor fort. Det er reint for mykje å gjera. Strid og kiv over alt. Ein må stå på for å forsvare seg og sitt ! Og så er eg vorte sjøfrelst. Feriane dei siste 15 år har eg vore på sjøen. I år vart det utenom alle helgeturane, 23 døgn i sjøen i ferien.

Innan Porsgrunn har eg flytta 4 gonger. Nå bur eg i eit husvære litt høgt oppe (124 m over havet) me bygde i 1970.

Familielivet har ført til at eg har øksla meg og sutt for etterslekta. Det er vorte 5 born. Den yngste me har att her heime er Anne Sofie som er 18 år og går siste år i gymnaset. Alle dei 4 andre borna er i arbeid og bur i eigne husvære rundt i Grenland. To er gift og eg har 3 borneborn.

Dette med å avla born har eg ikkje klart åleine. Eg vart gift med Liv Hustvedt (Vossaruss 56) i 1953. Me skilde lag for godt i 1975. Sjølv ser eg det som eit av mine livs største nederlag.

Eg har ein god sambuar som heiter Bjørg og er sjukepleiar i aktiv teneste. Me har ikkje råd å gifta oss. Det vil kosta oss millionar i livsinntekt !

Nokre få av dykk har eg hatt kontakt med, det er heller sporadisk. Arbeidet har diverre teke meir enn vanlege årsverk.

Eg vonar å koma til Voss slik det vert lagt opp til, og då vonar eg me kan opna festen med "Vossaruss 1950". "- Høyr no Voss her skal med rydda opp i alt som gale er -" Var det slik ?

Eg får slutta som bestemor mi gjorde kvar gong med avtalte noko: "Om alt går vel".

Helsing

Gudrun Eiken
Stølsvegen 8,
p.b. 112,
5200 Os

Os 14. nov. 89

Kjære skulekameratar!

Først hjarteleg takk for sist til dei som var på 25 års-jubileet i 1975. Tenk at det er over 14 år sidan det alt! Ja, det har runne mykje vatn i havet sidan den gong. Og no er eit nytt jubileum i sikte - heile 40 år sidan vi var russ. Det fortel sitt tydelege språk: åra går, fortare og fortare. Mitt store ønske er å få møte att fleire av dei som ikkje fekk møte i -75, dersom eg sjølv skulle få høve.

Eg vil også få retta ei takk til Per Tveit som tek på seg den store oppgåva med å setja hjula i gang. Det er heilt sikkert meir jobbing enn ein kan ana.

Sjølv fann eg ut at det var best å senda denne helsinga til juleheftet i god tid før julestria slår til for fullt.

Så var det litt om kva som har hendt dei siste 39-40 åra. Det er sjølvsagt så mykje at det kunne vore skrive heile bøker av meir eller mindre interesse for andre. Så her får eg ta med nokre små glimt.

Lat meg byrja med personalia: I 1954 (nyårsafta) gifta eg meg med ein sunnmøring (adjunkt). Vi har tre born:

1. Gunn, f. 1956 - sjukepleiar og husmor
2. Hans Geir, f. 1962 - overingeniør ved Medisinsk genetikk (Haukeland Sykehus)
3. Tone, f. 1966, husmor og skuleelev.

Desse våre tre born har gitt oss til saman 5 borneborn - 3 gutar og 2 jenter i alderen 10 - 3 1/2 år (Kristian, John Kåre, Anders, Iselin og Silje). Det er ein fin bukett. Dei to småjentene på 4 og 3 1/2 år er mykje på besøk hos besteforeldra.

Så litt om utdanning og arbeid:

1. Volda Lærarskule i 1953
2. Spesialped. utd. i 1975
3. Bergen Lærarhøgskule - logopedlina i 1977

Frå 1953 - 1956 var eg lærar i Bergen. I 1956 flytta eg og mannen til Os, 3 mil sør for Bergen, og har slått oss ned her - kanhende for alltid.

Frå 1957 - 1964 jobba eg som lærar ved sentrumsbarneskulen i Os. I 1964 gjekk eg over til å vera lærar på skulen ved Osheim behandlingshjem. Vi er fagleg tilknytta barnepsykiatrisk avdeling ved Haukeland Sykehus i Bergen. Tilsetjing her krev spesialped. utdanning. Skulen er spesiell, har berre 8 elevar (internat) og dette er born med ulike åtferdsproblem. I oktober var eg 25-årsjubilant her. Ein kan bli miljøskadd av mindre!! Lat meg med ein gong fåya til at eg i mange år har hatt delpost. Eg er nemleg av den typen som har prioritert husmorjobben og heimen som nr. 1. No vert eg vel hakka av alle kvinnesakskvinner!! For meg har det vore vesentleg og inspirerande å byta på aktivitetane heim/skule. Opp i gjennom åra har eg høyrte "medsøstre" klaga over at dei ikkje har kunna fordrege husarbeid. Med meg er det annleis. Eg er så ubesjeden at eg trur eg gjer det triveleg i heimen, eg likar til og med både baking og handarbeid. "My home is my castle".

På skulen har eg hatt ei spesiell interesse for leseopplæringa + dette med språk- og talevanskar. Eg er no gått over til stort sett å ta meg av elevar med slike vanskar.

Det er no på trappene med ny og eigen skule for Osheim innan 2 år. Men kanskje vert med meg som med Moses: Eg får gjerne berre "skoda inn i det Forgjettete land".

Os kommune har ca. 13 tusen inbyggjarar. Her har vi altså slått oss til med hus og hytte. Os er ei naturperle, særleg sumarstida. Vi er så heldig at vi ser sjøen frå begge plassar.

Eg må likevel tilstå at eg saknar mine bardomsfjell på Vaksdal. Når eg ser fjella i klår hausthimmel eller Folgefonna rundt påsketider vert eg nærmast "dårleg" av fjell-lengt.

Sumartida prøver vi å utbetra vårt sakn til fjellet. Då

prøver vi å få med oss flest mogelege naturopplevingar der i frå. Medan mange reiser til Syden, havnar vi på ulike fjellområde her i landet. Tenk å få nyta kaffien ved ein norsk fjellbekk i 1400m høgde på Sognefjellet, eller få oppleve fuglelivet på Dovrefjell, sjå "soli skin på Anaripigg" i Rondane eller lytta til gauken på Venabygd fjellet. "Det er så vent, det kan meg grøta", sa Vinje. For 2 år sidan fekk eg oppfylt ein ønskedraum: overnatting i telt jonsokafta i Jotunheimen (Gjendesheim). Hardangervidda er praktfull - særleg når eg får gå på molteplukking. No streikar snart mannen! Tru berre ikkje at eg er så veldig sprek. Vi kjem langt med bil i dag. Hittil har eg ikkje fått gjennomslag for å gå på Besseggen. Lyt vel leggja meg i trening då. Når eg er på bærplukking eller prøver slukstanga, er eg helst åleine. Andre har for lite tolmod. No får eg ei fast tid å vera heime på, elles trugsel om alarmering til Os hjelpekorps.

Vinterstida er det lite stabile snøforhold her i Os. Då går gjerne turen til fjellstuer i Hallingdal der vi får prøva skiene. Dette var helsing til alle hallingdøler. Vi har hatt mangt eit koseleg familietreff både på Al og Golsfjell. Eg ønskjer mange år med god helse til å få enno meir ut av livet.

Borna er no starta for seg sjølve, men vi har ofte besøk av dei to som bur nær. Sjølv er eg ei myrsnipe-mor: føler meg vel når det går godt for born og børneborn. Livet går elles litt opp og ned for dei fleste.

Ei ekstrahelsing har eg lyst å senda Ole Kvalvåg som også er min barndoms-skulekamerat. Tenk vi har gått 7 år i lag på same folkeskule og 1 år på same realskule + russ samtidig på Voss. Slå den! Vonar å få sjå deg att 8-9 sept. på 40 årsjubileet!!

Eit lite minne frå skuletida går til fransktimane hos Troland. Han var den snillaste og mest tolmodige lærar eg har opplevd. Ja, vi fekk til og med ha fransktime ute i naturen om våren. Neste gong ville vi også ut (for å sleppa unna fransken!), men Troland nekta. Då bar to av karane i klassen han galant ut på gullstol og fiksa det heile. Til jul fekk han julegåve: Sokkehaldarar m/innskripsjon: "Når no du er gift og sit trygt i ektestand, syns vi godt du kan bruka sokkeband". Skuleelevar og militære er seg like når dei er i flokk! Eg var så heldig å få møta att vår kjære Troland i Bergen fleire år seinare - like blid og like god.

Så får tida visa om vi får møtast att på jubileet. Eg gleder meg verkeleg til "juleheftet" som ein kan håpe på til jul. Så vil eg senda dei beste ønskje til alle for jula og året 1990.

Gudrun
Helsing Gudrun

Per Engene,
Valen,
3800 BØ T.
Tlf. 03-951244.

28. nov. 1989.

Kjære medgymnasiastar frå Voss,

Først ein takk til Per Tveit for hyggeleg brev, adresseliste for Vossaruss 1950 og ein fornøyeleg epistel om seg sjølv og sine bedrifter.

Eg kan dessverre ikkje dette med å fortelja så slenitrande og elegant om seg sjølv som Per Tveit. Eg har truleg for lite sjølvironi til det. Og kva kan ein lærar ha å fortelja? Å stå bakom kateteret i år etter år kan vel ikkje vera noko å skrive heim om? Likevel har eg ei kjensle av at mange av dykk ventar å få høyre det frå meg, ein del av det eg har opplevd. Eg skal derfor prøve så godt eg kan.

Eg ser av adresselista at om lag ein tredel av kullet tok arbeid som lærarar på eit eller anna nivå. Det vart vegen for meg også, endå eg etter artium hadde hatt mest lyst til å ta ei teknisk utdanning.

Etter 14 mnd. soldatteneste tok eg lærareksamen i 1954, Statens gymnastikkskule i 1955, matematikk og botanikk grunnfag i 1961, og ved sidan av arbeid i skulen tok eg sist i 60-åra førebunde prøver i filosofi, div. emne i biologi og botanikk hovudfag i 1971.

På lærarskulen skreiv eg seminaroppgåve om "Interesser og interesseutvikling", som eg også såg som mi hovudoppgåve i skulearbeidet. Eg arbeidde i 2-delt, 4-delt og 7-delt folkeskule før me gjekk over i 9-årig grunnskule. På grunn av den store evnemessige spreiainga som finst i elevmateriellet, la eg vekt på at skulen måtte vera allsidig. Einsidig gruppearbeid i vår grunnskule er like gale som einsidig pugg var i vår barndoms skule, men bae delar er like nødvendige på sine område.

Eg kom tidleg fram til at i skulearbeidet finst det ingen bestemt saliggjerande metode. Det som trengst, er eit størst muleg batteri av metodar og innfallsvinklar til stoffet for å gjera det interessant og prøve å vinne fram til flest muleg av elevane; for dei er slett ikkje like, og kjem aldri til å bli det, same kva me gjer. Likeverdige er dei likevel, men det er ei heilt anna sak.

For å gjera det reint faglege meir levande trekte eg inn lokal-miljøet og yrkeslivet, allsidige ekskursjonar, fotturar i fjellet om hausten og skiturar om vinteren. Kva kan me vel lære like godt frå ei bok som me kan lære rett ut av naturen og sjølv det pulserande livet?

Eg trivdest framifrå i skulen til ut på syttitalet. Det var interessa til elevane som dreiv verket, så utan for mykje innblanding frå andre hadde eg sikkert vore i skulen enno. Men då 68-generasjonen av SUF å la Pol Pot kynisk innførte kulturrevolusjonen på ein del utsette skular på syttitalet, gjekk eg og mange med meg etter kvart trøytte og trekte oss ut av skulen. (Ialt 30-40000 over ein 15-års periode, slik at lærarsituasjonen mange stader er like prekær i dag som i 50-åra). Eg har personleg sett enkelte av dei flinkaste lærarane bli mobba ut av skulen etter 5, 10 eller 20 år.

Eg ventar ikkje at nokon som ikkje sjølv har sett noko av dette i norsk skule skal tru meg. Me trudde heller ikkje stort av det

me hørde om slike tilstandar før me var midt oppe i det. Det eg fortel her, er likevel ikkje noko som eg trur eller meiner, men tilstandar som er daglege og fullt påvislege.

Til å begynne med virka det alt for uforståeleg, utruleg, men den bølga av skuletrøytteleik, flaskeknusing, vindusknusing, hververk og mobbing som slo innover skulen og samfunnet var ikkje noko borna fann på, men vart sett i scene av eit fåtal lærarar og andre utstyrt med "Mao's vesle raude".

Noko av årsaka til at det kunne gå så gale mange stader, var ei rettmessig misnøye med sjølv skulesystemet. Dersom Staten hadde følgt opp planane for grunnskulen frå 60-åra med nødvendige ressursar også til yrkesfaglege liner, så hadde situasjonen vore langt betre i dag. No kan det koma til å gå lenge før trenden blir snudd. Det må truleg myldre med privatskular før politikarane tek rev i seila.

Den skulesituasjonen som eg har skildra her, finst heldigvis ikkje overalt, men er meir utbreidd enn folk flest er merksame på. Det tek dessverre lenger tid å byggje opp eit godt miljø enn det tek å rive det ned.

I næringslivet fekk me eit skikkeleg vendepunkt etter Håkon Høst-saka på Vinmonopolet der Rolf Hansen med Co tok eit skikkeleg oppgjør med SUF'en, men i skulen er det nærmast umuleg å få gjort noko. Noko desillusjonert trekte eg meg ut av skulen etter 30 års arbeid, det meste av tida som ansvarleg eller rektor. Skuffa og vonbroten? Ja. Bitter? Tja? både ja og nei. Eg kjende veldig sterkt ansvaret for at skulen skulle vera ein god plass å vera, så eg er glad for at eg slepp å vera med på mykje av det som skjer i skulen i dag.

Dei siste åra har eg i staden sett til livs om lag 60 vektal data og øk/adm. fag og yndar å menge meg med datafolk. Data-evolusjonen er så fascinerande at eg reknar med å følgje med på den så lenge det er pust i meg.

Privatlivet mitt har vore svært ordinært og langt mindre turbulent enn yrkeslivet, endå me har flytta eit par gonger meir enn det var lagt opp til. I 1958 gifta eg meg med mi Magnbjørg, sjukepleiar, og ho har vore mi trufaste støtte i gode og vonde dagar. No bur me aleine og opplever vår "Indian Summer".

Me har fått tre døtrar, i 1959, 1962 og 1966. Den eldste har husstelllærerutdanning med biokjemi som tillegg, den andre er siv.ing. elektro frå NTH i 1987, medan den yngste studerer enno - uvisst kva for yrke det kan bli. Me er svært nøgde med at dei hadde evne og vilje til å skaffe seg ei utdanning. Det er trass alt ei lett bær å bera.

Eg gleder meg til å møte dykk på Voss. Til så lenge - gledeleg jul og godt nytt år.

Beste helsing

De fleste husker vel at Inger og Edvard begynte å holde sammen allerede i 2. klassen på gymnaset. Inger gikk ganske offensivt ut i en fransktime, noe som gjorde at lektor Trovik måtte markere med dårlig karakter til Edvard. Det gikk likevel bra med eksamen og valgmulighet videre. Inger startet sykepleierutdanning på Ullevål og Edvard medisinerstudiet i Oslo med påfølgende overføring til Bergen etter 1. avd. Da Inger var ferdig på Ullevål i 1954 og kom til Bergen, giftet vi oss. Vi har ikke funnet grunn til å gjøre noe med den saken senere.

Etter et par lykkelige år som studentektepar med Inger som forsørger, flyttet vi som assistentlegepar til Valen sykehus et halvt år før hverdagen og alvoret begynte for alvor ved sykehuset i Haugesund. Vår eldste sønn ble født der. De stusset da Inger kom vandrende med hunden i bånd en natt og bad om å få en seng til å føde i og vakthavende turnuskandidat til å ta hånd om hunden.

Et år senere havnet vi på Finnås (Bømlo) midt oppe i Asiasyken, som hadde lagt omtrent alle de 8000 innbyggerne (inklusive distriktslegen) til sengs. Der var bruk for både sykepleier og lege. Det ble noen utfordrende, strevsomme og både yrkesmessig og menneskelig givende år, selv om kontakten med venner og kjente og verden forøvrig ble forsømt. Bortsett fra visse avbrekk tok det nærmere 10 år før vi la Bømlo bak oss for godt. Da hadde vi ekspandert til en familie på 6 med tre sønner og en datter. (En hund kommer alltid i tillegg).

Et år som militærlege på Evjemoen var også ganske opplevelsesrikt med distriktslegemangel og en lang dal med sætesdøler som tok til takke med en nybakt militærlege til å ta seg av de merkeligste plager presentert på en frodig og tildels helt uforståelig dialekt.

Halvtannet år i Oslo med arbeid i Helsedirektoratet bragte oss mer i kontakt med større miljø og flere venner igjen.

Et års videreutdanning ved Harvard Universitetet var planlagt som en familieutflukt, men en dårlig "timet" familieførøkelse gjorde at Edvard reiste alene til USA og overlot familien, dens omsorg og forøkelse til Inger alene. Det gikk også bra, selv om det knaket i endel sammenføyninger-.

Askøy ble neste stopp, 2-3 år med Bergen som stor og nær nabo, en befolkning som var preget av dette om vinteren, og om sommeren ^{ble} omtrent fordoblet av alle bergenserne som flyttet til hyttene sine.

Etter press fra Helsedirektoratet som hadde sørget for videreutdannelsen reiste vi til Steinkjer og Nord-Trøndelag hvor vi hadde tenkt å være i 3 år. Vi er her fortsatt på tyvende året. Ungene hadde funnet ut at vi hadde flyttet 13 ganger da vi kom til Steinkjer, så de sa

stopp.

Inger fant ut at hun skulle prøve noe nytt og tok lærerskoleeksamen etter 2 års pendling daglig til Levanger. Den rene lærerkarrieren ble kortvarig. Etter et år i grunnskolen ble hun ansatt som bestyrer for en institusjon for psykisk utviklingshemmete, som hun bygget opp fra grunnen. Den er så bra at den er en av grunnene til at fylkeslegen er motstander av avviklingen av hele omsorgen for psykisk utviklingshemmete.

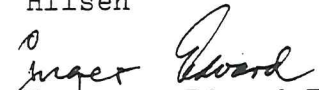
Vi har funnet oss godt til rette og har en stor omgangskrets i Steinkjer. Edvard har stadig en rekke oppdrag for fylkeskommune, Sosialdep. og Helse- direktoratet. Inger har tatt opp en gammel hobby og syslet litt med politikk. (Hun var med å starte Voss Unge Høyre før gymnastida).

Barna våre hindrer oss ikke lenger i å flytte - de har flyttet ut selv. De to eldste er sivilingeniører og bor for tida begge i Tromsø. Jenta vår er fysioterapeut ved Regionsykehuset i Trondheim, og yngstemann er student ved skogbrukslinja på Landbrukshøgskolen på Ås. I Tromsø har vi et barnebarn, en herlig jentunge på to år.

Alle er flinke til å komme heim i feriene, og hver høst drar de tre guttene sammen med sin far på noen dagers fjelltur og rypejakt. Friluftsliv står fortsatt høyt i kurs som fritidsbeskjeftigelse for oss begge. Inger har en tradisjon å ivareta etter at hun i 16årsalderen hadde daglige turer til Skitseth og Hanguren, og har foreløpig holdt stand med sammerens ryggsekk- og telttur i myrtunge og regnvåte trøndelagsfjell.

Vi tar sikte på en gjenforenings- og jubileumsfest på Voss !

Hilsen

Inger og Edvard Fjærtøft.